

Andrzej Szpunar

Osada kultury przeworskiej w Pasiece Otfinowskiej, gm. Żabno, woj. Tarnów, stanowisko 1

Stanowisko w Pasiece Otfinowskiej zostało odkryte w trakcie badań powierzchniowych prowadzonych w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski. Współrzędne AZP na obszarze 100-65 wynoszą $x = 29$, $y = 102$ mm. Leży ono w dolinie Dunajca na niewielkim wyniesieniu pierwszej terasy nadzalewowej, na lewym brzegu rzeki. Liczne starorzecza sugerują, że w czasach prahistorycznych mógł to być prawy brzeg Dunajca.

W trakcie badań powierzchniowych odkryto na powierzchni pól kilka wyraźnie rysujących się obiektów z materiałem zabytkowym. Według informacji uzyskanych od okolicznych mieszkańców na terenie stanowiska w trakcie wydobywania piasku (pod warstwą urodzajnych madow zalega piasek rzeczny) znajdowano „czarne plamy jakby po ogniskach z kawałkami garnków w środku”. Ponieważ wydobywanie piasku zagraża stanowisku rozpoczęto badania ratownicze. W 1989 roku wytyczono wykopy sondażowe lokując je w miejscu czarnych plam po obiektach. Badania kontynuowano w 1990 i 1991 roku, odkrywając 7 obiektów (tabl. I)

MATERIAŁY

Obiekt 1

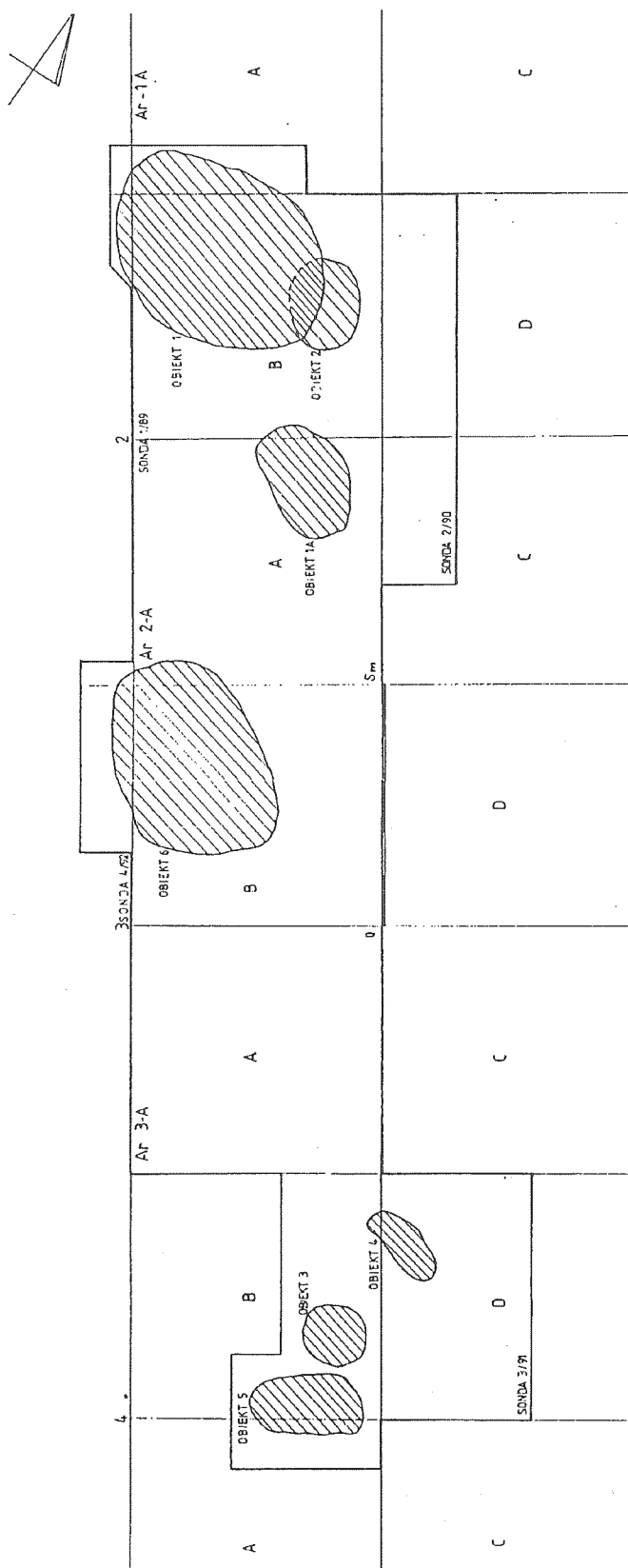
Na poziomie 40 cm obiekt ma wymiary 4,5 m x 3,8 m, zaś na poziomie 50 cm jest nieco mniejszy 4,4 m x 3,4 m. Plama o zarysie zbliżonym do prostokąta o zaokrąglonych narożach zorientowana jest po osi północ-południe dłuższym bokiem (tabl. I). Jest to przypuszczalnie pozostałość po chacie zagłębionej w ziemi, dno obiektu sięga do 60-70 cm. Wypełnisko stanowi brunatna glina, miejscami spiaszczona, liczne okruchy polepy i węgle drzewne. W południowo-zachodniej części chaty wystąpiła duża ilość kości zwierzęcych, węgli drzewnych i przepalonych kamieni. Możliwe, że znajdowało się tu palenisko.

Inwentarz:

ceramika:

1. Ponad 650 niecharakterystycznych fragmentów naczyń grubościennych, tzw. ceramiki kuchennej, powierzchnie zagładzone, obmazane i gładkie, domieszka: tłuczeń mineralny. 2. Fragment garnka gruszkowatego, barwa ceglasto-brunatna, powierzchnia nierówna, domieszka: gruboziarnisty tłuczeń mineralny i piasek, średnica wylewu 17,5 cm, brzuśca 22,6 cm, (tabl. III, a). 3. 2 frag-

menty podobnych garnków, średnica wylewu 16,1 cm, i 17 cm. 4. Fragment garnka, barwa ceglasta, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń ceramiczny, średnica wylewu 13,5 cm (tabl. III, b). 5. Fragment podobnego garnka, średnica wylewu 11,5 cm. 6. 2 fragmenty kubka, barwa brunatna, powierzchnia gładka, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 10 cm, wysokość 6,3 cm, (tabl. III, c). 7. 2 fragmenty garnka o lekko wywiniętym brzegu, barwa brunatna, powierzchnia nierówna, okopcona, miejscami przywary, domieszka: tłuczeń mineralny i piasek, średnica wylewu 22 cm, (tabl. III, d). 8. Fragment podobnego garnka, średnica wylewu 28 cm. 9. Fragment podobnego garnka, średnica wylewu 17 cm. 10. Fragment podobnego garnka, barwa ceglasta, średnica wylewu 17 cm, brzuśca 20,6 cm. 11. Fragment podobnego garnka, średnica wylewu 18 cm. 12. 3 fragmenty misy powierzchnia nierówna, barwa beżowo-brunatna, domieszka: tłuczeń mineralny i ceramiczny, średnica wylewu 16,9 cm, (tabl. III, e). 13. Fragment podobnej misy, średnica wylewu 15 cm. 14. Fragment podobnej misy, średnica wylewu 16 cm, brzuśca 15,6 cm. 15. Fragment misy, barwa ceglasto-beżowa, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 19,5 cm. 16. Fragment garnka, barwa ceglasta, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny (tabl. IV, b). 17. Fragment garnka, barwa ceglasta, powierzchnia nierówna, domieszka: drobny tłuczeń mineralny, średnica wylewu 22 cm (tabl. IV, c). 18. Fragment garnka jajowatego, barwa beżowa, powierzchnia gładka, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 9 cm (tabl. IV, e). 19. Fragment garnka, barwa ceglasta, powierzchnia nierówna, domieszka mineralna, średnica wylewu 12 cm (tabl. IV, 6). 19. Brzeg garnka, powierzchnia chropowata, barwa celasta, domieszka: gruby tłuczeń mineralny i piasek, średnica wylewu 19 cm (tabl. IV, i). 20. 2 fragmenty garnka, powierzchnia nierówna, barwa brunatna, okopcona, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 18 cm, brzuśca 20,5 cm (tabl. V, a). 21. 2 fragmenty garnka, barwa ceglasto-szara, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 21,2 cm (tabl. V, b). 22. Fragment garnka gruszkowatego, barwa ceglasta, powierzchnia zagładzona, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 13,2 cm (tabl. V, c). 23. Fragment garnka, barwa ceglasta, powierzchnia nierówna, domieszka: gruby tłuczeń mineralny, średnica wylewu 10 cm, brzuśca 10,4 cm (tabl. V, d). 24. Fragment miseczki, barwa ceglasta, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 13,6 cm, brzuśca 12,7 cm (tabl. V, e). 25. Fragment glinianego sita, barwa ceglasta, powierzchnia zagładzona, domieszka: tłuczeń mineralny (tabl. V, f). 26. Fragment kubka doniczkowatego z naśladownictwem

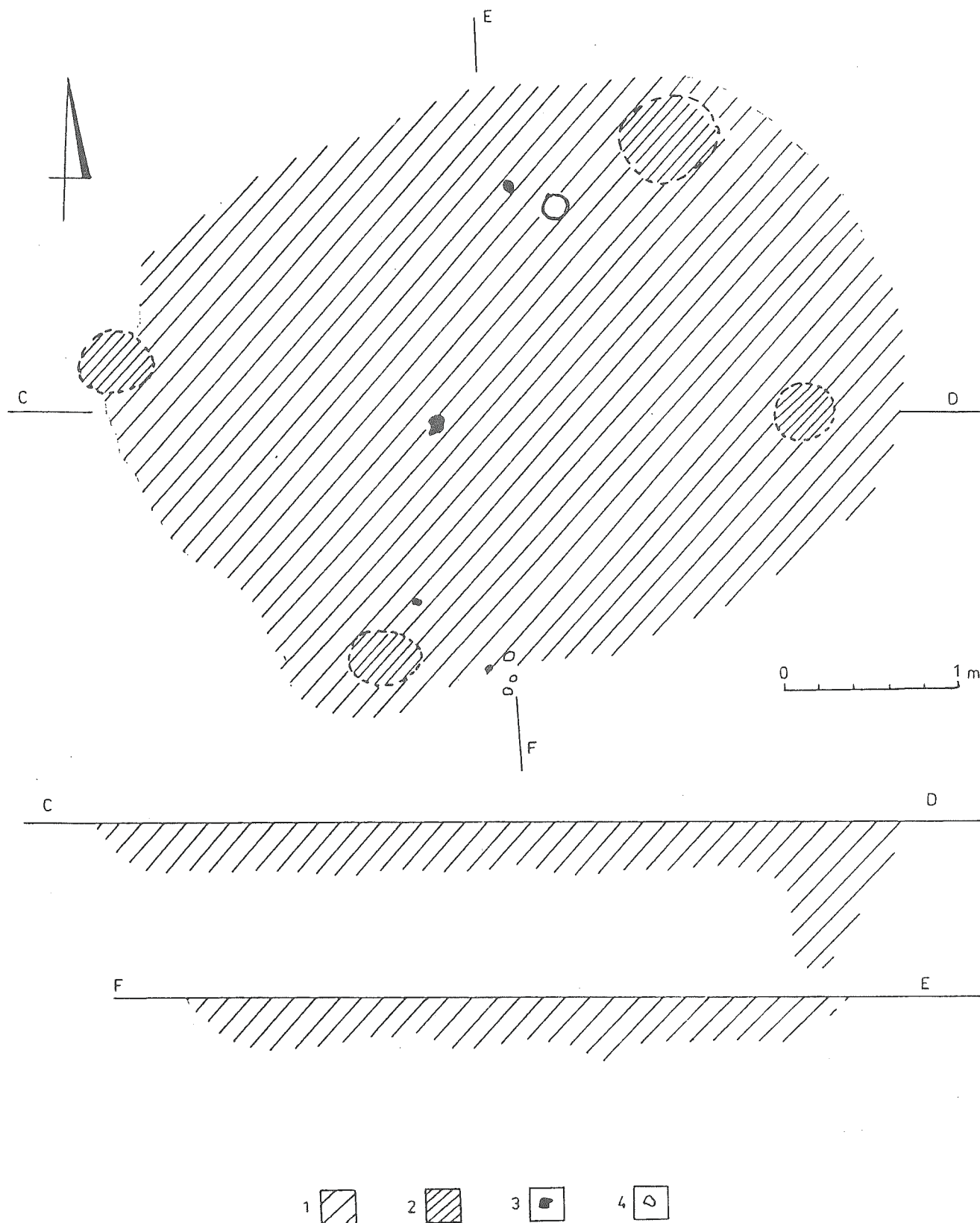
Tabl. I. Pasieka Otfinowska, woj. Tarnów, stan. 1, Plan wykopów i odkrytych obiektów

Taf. I. Pasieka Otfinowska, Wojewodschaft Tarnów, Fundstelle 1. Plan der Ausgrabungen und der freigelegten Objekte

Табл. I. Пасека Оtfиновска, воев. Тарнув. Стоянка 1. Общий план раскопов и открытых объектов

kanelurowania, barwa ceglata, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 15 cm, dna 11,2 cm, wysokość 8 cm (tabl. V, g). 27. Fragment garnka, pod krawędzię zdobienie dolkami palcowymi, barwa brunatna, okopcenia, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 22 cm (tabl. VI, a). 28. 2 fragmenty garnka, powierzchnia nierówna, barwa ceglato-brunatna, na brzuścu ornament poziomych linii rytych, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 22,2 cm, brzuśca 23,8 cm (tabl. VI, b). 29. Fragment podobnego garnka, nie ornamentowany, średnica wylewu 24 cm. 30. Fragment podobnego garnka, średnica wylewu 12,2 cm. 31. 6 fragmentów garnka jajowatego, barwa ceglata, okopcenia, powierzchnia zagładzona, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 15 cm (tabl. VI, c). 32. 3 fragmenty garnka, na brzuścu ornament linii falistej i guzków plastycznych, powierzchnia nierówna, barwa ceglato-brunatna, okopcenia, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 11 cm, brzuśca 11 cm (tabl. VI, d). 33. Kubek z uchem, barwa brunatna, powierzchnia chropowata, domieszka: gruby tłuczeń mineralny, średnica wylewu 9 cm, wysokość 5,6 cm (tabl. VI, f). 34. Kubek z uchem, barwa beżowa, okopcony z przywarami, powierzchnia gładka, domieszka: piasek i tłuczeń mineralny, średnica wylewu 11 cm, wysokość 5,4 cm (tabl. VII, g). 35. 4 fragmenty garnka, barwa beżowa, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 23 cm (tabl. VII, a). 36. 3 fragmenty podobnego garnka, barwa czarno-brunatna, średnica wylewu 19 cm. 37. 3 fragmenty podobnego garnka, barwa brunatno-czarna, powierzchnia zagładzona, średnica 26,3 cm. 38. 2 fragmenty podobnego naczynia, średnica 18 cm. 39. 2 fragmenty podobnych brzegów naczyń, średnice 16 cm i 17 cm. 40. 2 fragmenty miski, barwa ceglato-beżowa, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 23 cm, brzuśca 18 cm. (tab. VII, b). 41. 2 fragmenty garnka, barwa ceglata, okopcenia, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 21 cm, brzuśca 25,6 cm (tabl. VII, c). 42. Fragment podobnego garnka, średnica wylewu 14 cm, brzuśca 15,2 cm. 43. 2 fragmenty garnka, barwa szaroceglata, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 23 cm (tabl. VII, d). 44. Fragment czarki, barwa brunatno-czarna, powierzchnia zagładzona, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 18,1 cm. 45. Fragment brzegu garnka, barwa ceglata, powierzchnia zagładzona, okopcenia, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 15 cm. 46. Podobny fragment brzegu garnka, ale o prosto ściętej krawędzi, średnica 19 cm. 47. 7 fragmentów brzegów garnków, barwa od ceglastej po ciemnobrunatną, domieszka: tłuczeń mineralny, średnice wylewów: 16 cm, 17 cm, 12 cm, 11,2 cm, 10 cm. 48. 53 drobnych fragmentów brzegów garnków, powierzchnia nierówna, barwa od ceglastej po ciemnobrązową, domieszka: tłuczeń mineralny. 49. 2 fragmenty pokrywki, barwa brunatna, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica 40 cm. 50. Fragment podobnej pokrywki, średnica 23 cm. 51. Fragment podobnej pokrywki, barwa ceglata okopcona, średnica 19 cm. 52. 4 fragmenty dna garnka, barwa ceglata, powierzchnia nierówna, okopcona, barwa ceglata, średnica dna 13,5 cm. 53. 4 fragmenty kolejnego dna garnka, barwa beżowa, okopcona, powierzchnia gładka, domieszka: tłuczeń mineralny i ceramiczny, średnica dna 10,5 cm. 54. Fragment dna garnka, powierzchnia nierówna, barwa ceglato szara, domieszka: gruby tłuczeń mineralny i piasek, średnica dna 23,5 cm. 55. 3 fragmenty dna garnka, barwa ceglata, powierzchnia szorstka, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica 12 cm. 56. Fragment dna garnka, barwa ceglata, powierzchnia nierówna, domieszka: gruby tłuczeń mineralny, średnica dna 17,4 cm. 57. 3 fragmenty podobnego dna, średnica 6 cm. 58. 3 fragmenty podobnego dna, średnica 12 cm, na dnie ślady wytarcia. 59. Fragment dna, barwa czarna, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń

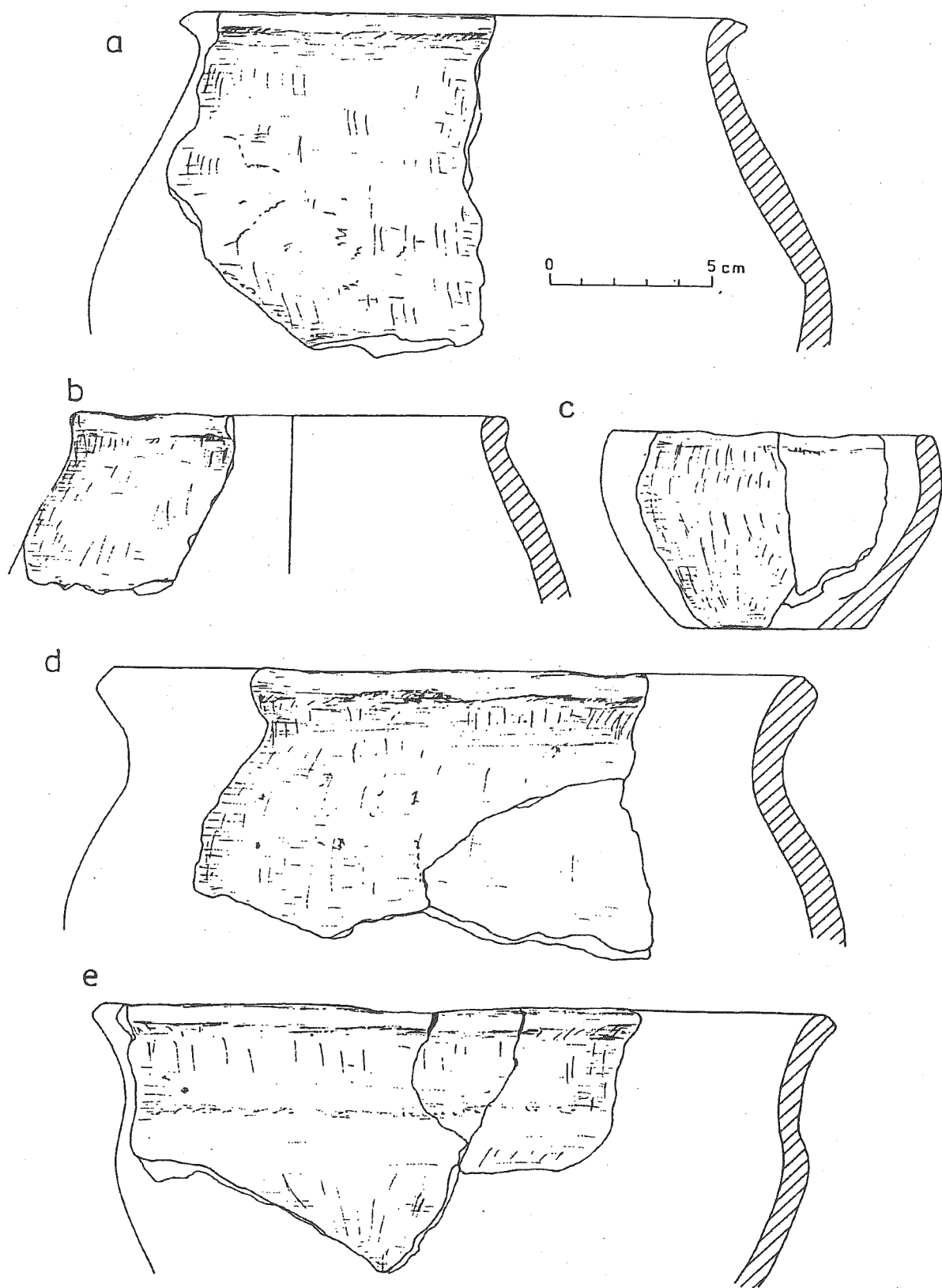

Tabl. II. Pasięka Otfinowska, woj. Tarnów, stan. 1, Rzut poziomy i profil obiektu 1. — brunatna glina, 2 — ślady po słupach, 3 — przepalone kamienie, 4 — fragmenty naczyń

Taf. II. Pasięka Otfinowska, Wojewodschaft Tarnów, Fundstelle 1. Grundriß und Profil des Objekts 1. 1 — brauner Lehm, 2 — Pfahlspuren, 3 — durchgebrannte Steine, 4 — Gefäßfragmente

Табл. II. Пасека Отфиновска, воев. Тарнув. Стоянка 1. План и разрез объекта 1. 1 — коричневая глина, 2 — столбовые ямы, 3 — прожженные камни, 4 ж фрагмент сосудов

Tabl. III. Pasieka Otfinowska, woj. Tarnów, stan. 1, obiekt 1 — ceramika
 Taf. III. Pasieka Otfinowska, Wojewodschaft Tarnów, Fundstelle 1. Objekt 1 — Keramik
 Табл. III. Пасека Отфиновска, воев. Тарнув. Стоянка 1. Объект 1 — керамика

mineralny, średnica dna 7 cm. 60. Fragment podobnego dna, średnica 14,6 cm. 64. Fragment dna, barwa beżowa, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica 10 cm. 62. Fragment podobnego dna, średnica 13,5 cm. 63. Fragment podobnego dna, średnica 7,5 cm. 64. Fragment podobnego dna, średnica 14,5 cm. 65. Fragment dna garnka, barwa beżowa, powierzchnia szorstka, domieszka: piasek, średnica 16 cm. 66. 4 fragmenty różnych den, barwa ceglasta do brunatnej, domieszka: tłuczeń mineralny, średnice 7,7 cm, 14 cm, 19 cm, 16 cm, 22 cm. 67. 10 fragmentów den garnków, barwa ceglasta do brunatnej, powierzchnia okopcona, domieszka: tłuczeń mineralny. 68. 2 fragmenty uch wałkowatych, barwa ceglasta, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny. 69. guzek plastyczny, barwa ceglasta, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny. 70. ponad 50 niecharakterystycznych fragmentów ceramiki o powierzchni czarnej, gładkiej, niekiedy błyszczącej (grubość ścianek od 3—5 mm) domieszka: drobnoziarnisty piasek. 71. 15 fragmentów niecharakterystycznej ceramiki o powierzchni czarnej, gładkiej (grubość ścianek 5—9 mm), domieszka: drobnoziarnisty piasek.

Wszystkie poniższe fragmenty naczyń mają następujące cechy technologiczne: barwa czarna, powierzchnia gładka, niekiedy błyszcząca, domieszka: niewielka ilość drobnego piasku. 72. 4 fragmenty wylewu i brzuśca misy, średnica wylewu 24 cm (tabl. VIII, a). 73. 6 fragmentów wylewu i brzuśca misy, średnica wylewu 19,3 cm, (tabl. VIII, b). 74. Fragment dna misy, od dna promieniście rozchodzą się ryte kanelury, (być może, że jest to dno misy przedstawionej na tabl. VIII, b). 75. 6 fragmentów czarki, średnica wylewu 9 cm. 76. Fragment podobnego naczynia o lekko wychylonym profilowanym brzegu. 77. Fragment czarki, ze śladem po dolepienym uchu, średnica wylewu 15,1 cm. 78. 2 fragmenty podobnej czarki ale bezuchej, średnica wylewu 16 cm (tabl. IV, a). 79. Fragment kolejnej czarki o profilowanym brzuścu, średnica wylewu 19 cm. 80. Fragment wylewu garnka o lekko zgrubiałym brzegu, średnica wylewu 16 cm (tabl. IV, d). 81. 4 fragmenty brzegu i brzuśca naczynia, średnica wylewu 13 cm (tabl. IV, g). 82. Fragment brzegu garnka (tabl. VIII, c). 83. Fragmenty wylewu i brzuśca garnka, brzeg profilowany, średnica wylewu 16 cm (tabl. VIII, e). 84. Fragment czarki, średnica wylewu 9 cm (tabl. VIII, f). 85. 2 fragmenty czarki, średnica wylewu 16 cm (tabl. VIII, g). 86. Fragment brzuśca naczynia, zdobiony głęboko rytym ornamentem linii rozchodzących się promieniście od dna (tabl. VIII, h). 87. Fragment brzegu i brzuśca czarki, barwa ceglasta, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista, brzusiec zdobiony głębokimi kanelurami biegnącymi promieniście od dna, średnica wylewu 18 cm (tabl. VIII, d). 88. Fragment wylewu z uchem iksowatym. 89. Fragment brzuśca naczynia, barwa ceglasto-beżowa, domieszka: drobnoziarnista, ornament linii rytch (tabl. IV, h). 90. Fragment brzegu czarki, barwa ceglasta, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista. 94. 17 drobnych fragmentów wylewów naczyń, głównie niewielkich czarek. 92. Fragment dna misy na niewielkiej stopce. 93. 4 fragmenty dna naczynia, średnica dna 9,3 cm. 94. 2 fragmenty podobnego dna, średnica dna 8,5 cm. 95. 3 kolejne fragmenty den garnków. 96. 3 fragmenty brzuśców naczyń, barwa ceglasta, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista.

Ponadto:

2 przeszłiki (tabl. V, e), 324 kawałki polepy oraz 170 kości zwierzęcych. Stwierdzono również ślady działalności hutniczej w postaci żużla żelaznego; wydobyto 46 większych kawałków żużla o łącznej wadze 2 kg.

Obiekt 1a

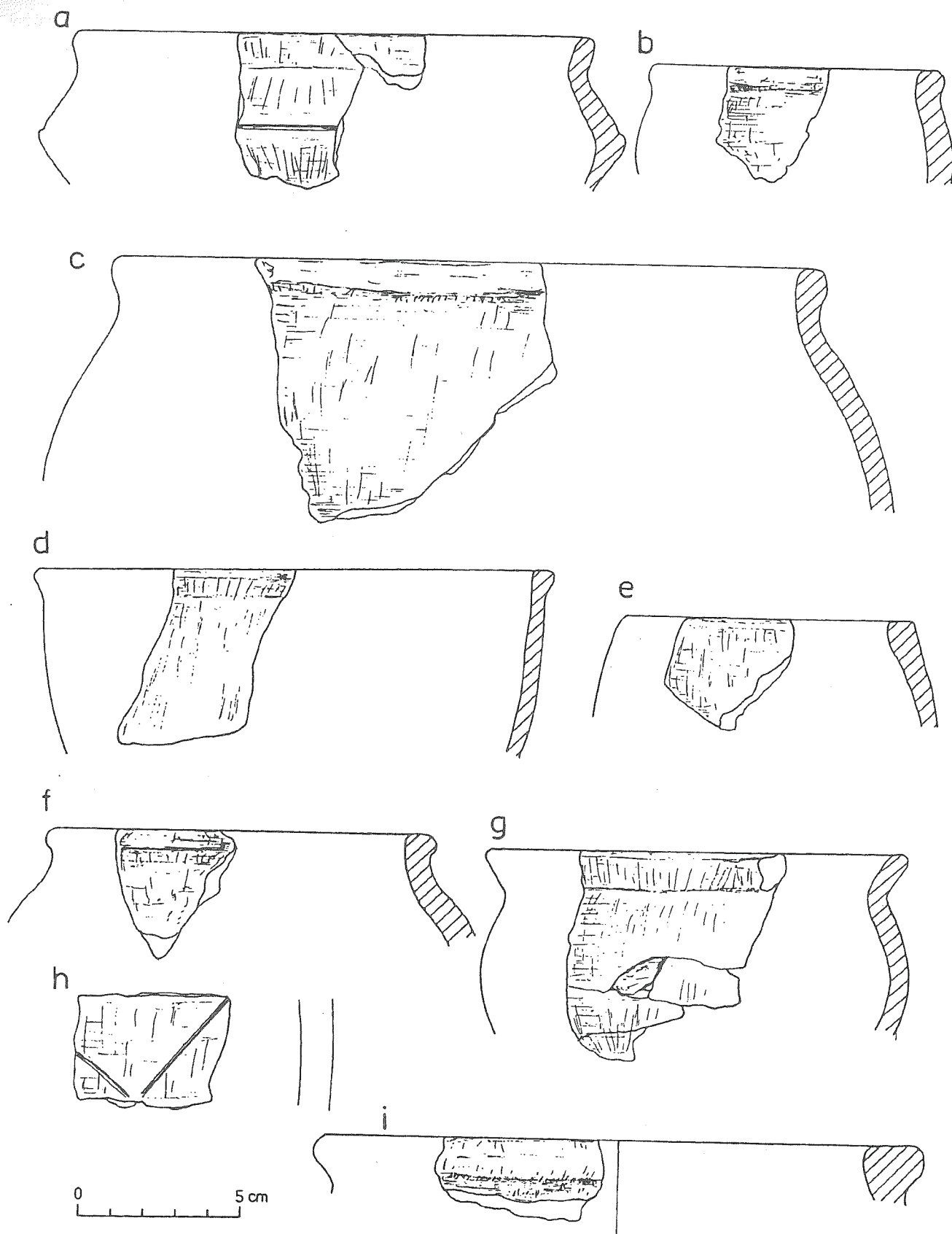
Obiekt zarysował się na poziomie 40 cm w postaci owalnej plamy o wymiarach 2,5 m x 1,8 m, wypełnisko stanowiła brunat-

na zgliniona próchnica z okruchami polepy i nielicznymi węglami drzewnymi. Na poziomie 60 cm obiekt przybiera kształt kolisty o średnicy 2 m (tabl. XI, a). W części przydennej ilość okruchów polepy narasta, występują wręcz duże płyty. W profilu obiekt ma kształt wannowaty i sięga do głębokości 70 cm poniżej poziomu gruntu.

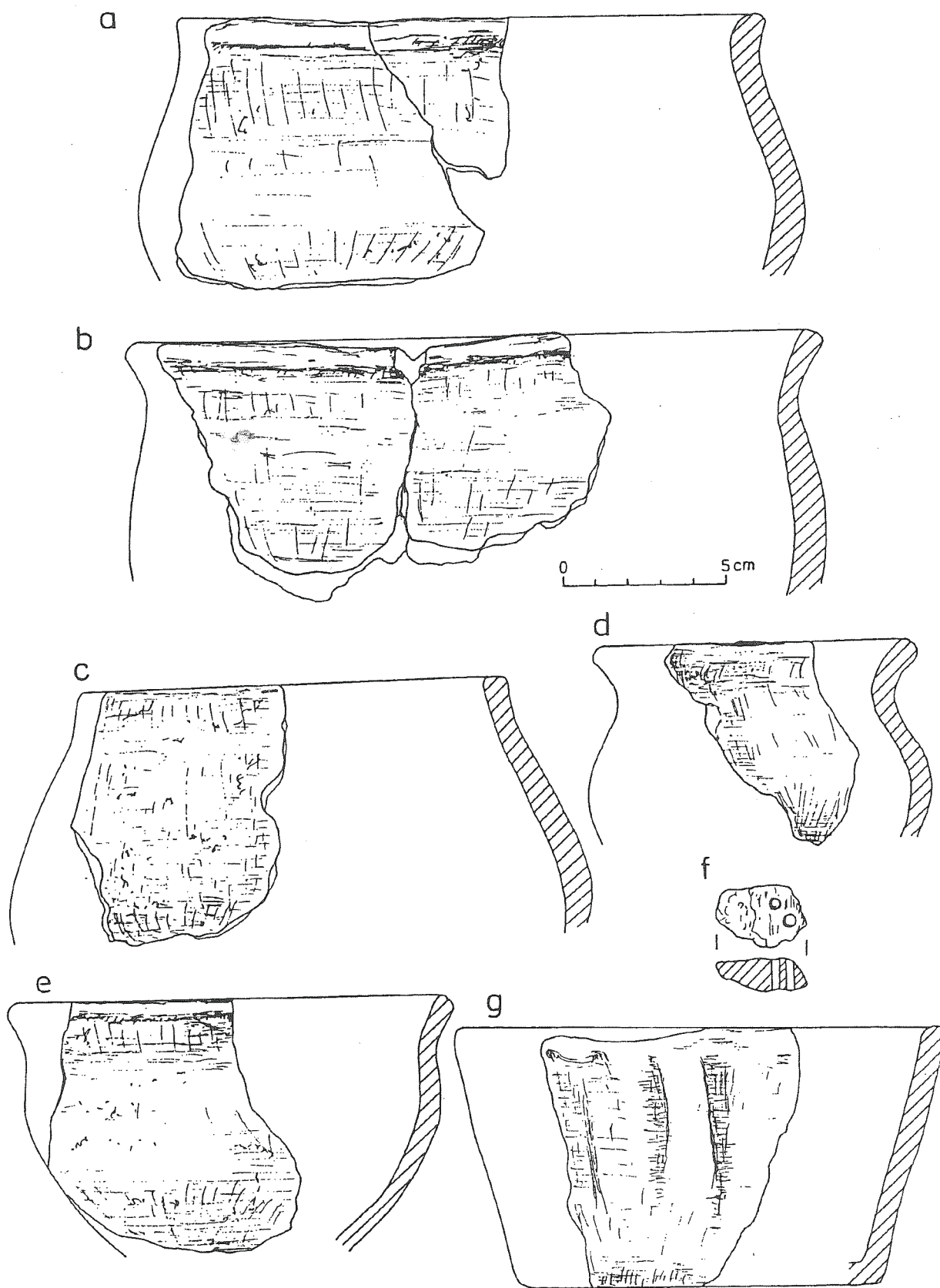
Inwentarz:

Ceramika:

1. 275 fragmentów brzuśców naczyń, barwa od ceglastej po ciemnobrunatną, powierzchnia zwykle nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny. 2. Fragment brzuśca garnka, barwa zewnątrz czarna, wewnątrz ceglasta, powierzchnia gładka, zdobiony ukośnymi kanelurami. 3. Fragment kubka z uchem, barwa szara, powierzchnia nierówna, domieszka: piasek i tłuczeń mineralny, średnica wylewu 11 cm (tabl. XI, b). 4. Fragment garnka jajowatego, barwa brunatna, powierzchnia zagładzona, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 13 cm (tabl. XI, c). 5. Fragment brzegu garnka, barwa beżowa, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny (tabl. IX, d). 6. Fragment brzegu misy, barwa brunatna, powierzchnia zagładzona, domieszka: drobny piasek, średnica wylewu 26,5 cm (tabl. IX, e). 7. Fragment garnka jajowatego, barwa brunatna, powierzchnia zagładzona, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 12 cm, (tabl. IX, g). 8. Fragment garnka jajowatego, barwa brunatna, okopconia, powierzchnia zagładzona, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 21 cm, (tabl. X, a). 9. Fragment garnka jajowatego, barwa czarno-brunatna, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 16 cm, (tabl. X, d). 10. Fragment brzegu garnka, barwa ceglasta, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 14 cm. 11. Fragment brzegu garnka, barwa brunatna, powierzchnia zagładzona, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 20 cm. 12. 23 drobne fragmenty brzegów garnków, barwa od ceglastej po ciemno brunatną, domieszka: tłuczeń mineralny. 13. Dno garnka, barwa brunatna, powierzchnia obmazana, domieszka: tłuczeń mineralny i ceramiczny, średnica 8 cm. 14. 3 fragmenty dna, barwa brunatna, powierzchnia zniszczona, domieszka: tłuczeń mineralny i ceramiczny, średnica 22 cm. 15. Fragment podobnego dna, średnica 15,2 cm. 16. 4 fragmenty dna, barwa brunatna, powierzchnia obmazana, domieszka: tłuczeń mineralny i ceramiczny, średnica dna 10,5 cm (tabl. X, f). 17. 8 fragmentów den garnków, barwa od ceglastej do brunatno-czarnej, domieszka: tłuczeń mineralny. 18. 2 fragmenty uch wałkowatych, barwa ceglasta i brunatna, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny. 19. 46 fragmentów brzuśców naczyń, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista. 20. 3 fragmenty podobne ale o grubych (0,6—1,1 cm) ściankach. 21. 7 fragmentów brzuśców naczyń, barwa ceglasto-beżowa, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista. 22. 8 fragmentów brzegów naczyń, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista. 23. 4 fragmenty den garnków, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista, średnica den 8 i 9 cm. 24. 2 fragmenty garnka, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista, na brzuścu rytym ornament, średnica wylewu 16 cm, brzuśca 17 cm (tabl. IX, f). 25. Fragment czarki, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista, średnica wylewu 24 cm, brzuśca 25 cm (tabl. X, b). 26. Fragment kolejnej czarki, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista, średnica wylewu 17 cm, brzuśca 18,3 cm (tabl. X, c). 27. Fragment brzegu garnka, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista, średnica wylewu 14 cm (tabl. X, e). 28. 1 fragment ceramiki grafitowanej. Ponadto 57 fr. polepy, 4 kamienie, 24 kości zwierzęce i 13 kawałków żużla żelaznego.

Tabl. IV. Pasieka Otfinowska, woj. Tarnów, stan. 1, obiekt 1 — ceramika
 Taf. IV. Pasieka Otfinowska, Wojewodschaft Tarnów, Fundstelle 1. Objekt 1 — Keramik
 Табл. IV. Пасека Отфиновска, воев. Тарнув. Стоянка 1. Объект 1 — керамика

Tabl. V. Pasieka Otfinowska, woj. Tarnów, stan. 1, obiekt 1 — ceramika

Taf. V. Pasieka Otfinowska, Wojewodschaft Tarnów, Fundstelle 1. Objekt 1 — Keramik

Табл. V. Пасека Отфиновска, воев. Тарнув. Стоянка 1. Объект 1 — керамика

Obiekt 2

Obiekt nr 2 na głębokości 40 cm stanowił część obiektu nr 1 przylegając do niego od strony wschodniej. Z układu dołków postupowych obiektu nr 1 wynika, że obiekt nr 2 znajdował się na zewnątrz ściany wschodniej chaty jaką był zapewne obiekt nr 1. Ma kształt kolisty o średnicy 1,8 m, w przekroju wannowaty (tabl. XI, a). Dno sięga do głębokości 1, 2 m. Wypełnisko obiektu to zgliniona próchnica barwy brunatnej, która w centrum przechodzi w smolistą czerń, występują węgle drzewne, okruchy polepy i żużel żelazny.

Inwentarz:

1. 170 fragmentów brzuśców naczyń głównie garnków, barwa od ceglastej do brunatno-czarnej, domieszka: tłuczeń mineralny. 2. Fragment brzegu garnka, barwa brunatno-szara, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 14 cm (tabl. XII, b). 3. Fragment brzegu garnka, barwa brunatno-czarna, powierzchnia zagładzona, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 24 cm (tabl. XI, e). 4. Fragment brzegu garnka, barwa brunatna, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 18 cm (tabl. XI, f). 5. Fragment podobnego brzegu naczynia, barwa ceglasta, średnica wylewu 18 cm. 6. 3 drobne fragmenty brzegów garnków, barwa od ceglastej do brunatnej, domieszka: tłuczeń mineralny. 7. Fragment ucha wałkowatego, barwa ceglasta, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny. 8. Dno garnka, barwa ceglasta, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica 10 cm (tabl. XI, d). 9. 12 fragmentów podobnego dna, barwa brunatna, średnica 15,4 cm. 10. Fragment dna garnka, barwa ceglasta, powierzchnia obmazana, domieszka: gruby tłuczeń mineralny, średnica 17,3 cm. 11. 6 kolejnych fragmentów den garnków, barwa od ceglastej po brunatną, domieszka: tłuczeń mineralny, średnice 10,5; 11,15 cm. 12. 27 fragmentów brzuśców naczyń, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista. 13. Fragment czarki, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista, średnica wylewu 10 cm (tabl. XI, g). 14. Fragment czarki, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista, średnica wylewu 17,5 cm. 15. Fragment brzegu naczynia, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista (tabl. XI, c). 16. 5 drobnych fragmentów brzegów naczyń, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista. 17. 2 fragmenty den naczyń, barwa czarna, powierzchnia gładka domieszka drobnoziarnista. 18. 1 fragment ceramiki grafitowej. Ponadto 23 fr. polepy, 3 kamienie, 24 kości zwierzęce, 24 fragmenty żużla żelaznego.

Obiekt 3

Okrągła w rzucie poziomym plama o średnicy 1,2 m (tabl. XII, a) zlokalizowana na poziomie 30 cm, w przekroju łukowata, dno sięga do 60—65 cm. Treść wypełniska jamy stanowi czarno-brunatna ziemia, mocno zbita, z dużą ilością polepy. Jest to zapewne przydenna część jamy odpadkowej towarzyszącej obiektom mieszkalnym.

Inwentarz:

1. 187 fragmentów brzuśców naczyń, barwa od ceglastej po czarno-brunatną, powierzchnia nierówna, niekiedy zagładzona, domieszka: tłuczeń mineralny. 2. 2 fragmenty garnka, barwa ceglasta, powierzchnia przy krawędzi zagładzona, na brzuścu obmazana, domieszka: tłuczeń mineralny średnica wylewu 21 cm (tabl. XII, c). 3. Fragment brzegu garnka jajowatego, barwa ceglasta, powierzchnia przy krawędzi zagładzona, na brzuścu obmazana, średnica wylewu 25 cm (tabl. XII, d). 4. Fragment brzegu garnka, barwa ceglasta, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 26 cm (Tabl. XIII, a). 5. Fragment brzegu

naczynia, barwa brunatna, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 21 cm, brzuśca 21 (tabl. XIII, c). 6. Fragment brzegu naczynia zasobowego, barwa brunatna, powierzchnia zagładzona, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 42 cm. 7. Fragment brzegu garnka, barwa brunatna, powierzchnia chropowata, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 30 cm. 8. Fragment brzegu garnka, barwa brunatna, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 13 cm. 9. Podobny fragment garnka, średnica 21,5 cm. 10. 13 drobnych fragmentów brzegów naczyń, barwa od ceglastej po brunatną, domieszka: tłuczeń mineralny. 11. Fragment dna garnka, barwa ceglasta, powierzchnia zagładzona, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica 28 cm. 12. Fragment dna garnka, barwa ceglasta, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica dna 9 cm. 13. Podobny fragment dna, średnica 10,3 cm. 14. 5 podobnych fragmentów den naczyń. 15. 64 fragmenty naczyń o cienkich ściankach (do 0,5 cm), barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista. 16. 8 fragmentów brzuśców naczyń o grubości ścianek od 0,5 1,1 cm barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista. 17. 5 fragmentów garnka z uchem, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista, na górnej części brzuśca ornament płytko rytych linii, średnica wylewu 13 cm, brzuśca 13,2 cm, (tabl. XII, b). 18. Fragment brzegu garnka, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista, brzeg facetowany, średnica wylewu 16 cm (tabl. XIII, d). 19. Fragment brzegu garnka, brzeg profilowany, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista. 20. Fragment brzegu czarki, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista, średnica wylewu 25 cm. 21. 9 drobnych fragmentów brzegów, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista. 22. Fragment dna garnka, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista, średnica 9 cm. 23. Fragment podobnego dna, średnica 7,8 cm. 24. Fragment ucha wałkowatego, barwa czarna powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista. 25. 2 fragmenty czarki, barwa beżowa, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista, średnica wylewu 23 cm (tabl. XIII, b). 26. 1 fragment brzuśca czarki, barwa beżowa, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista. 27. 7 okruchów polepy, 2 fr. oselek (tabl. XIII, e, f) i 1 fr. przęślika.

Obiekt 4

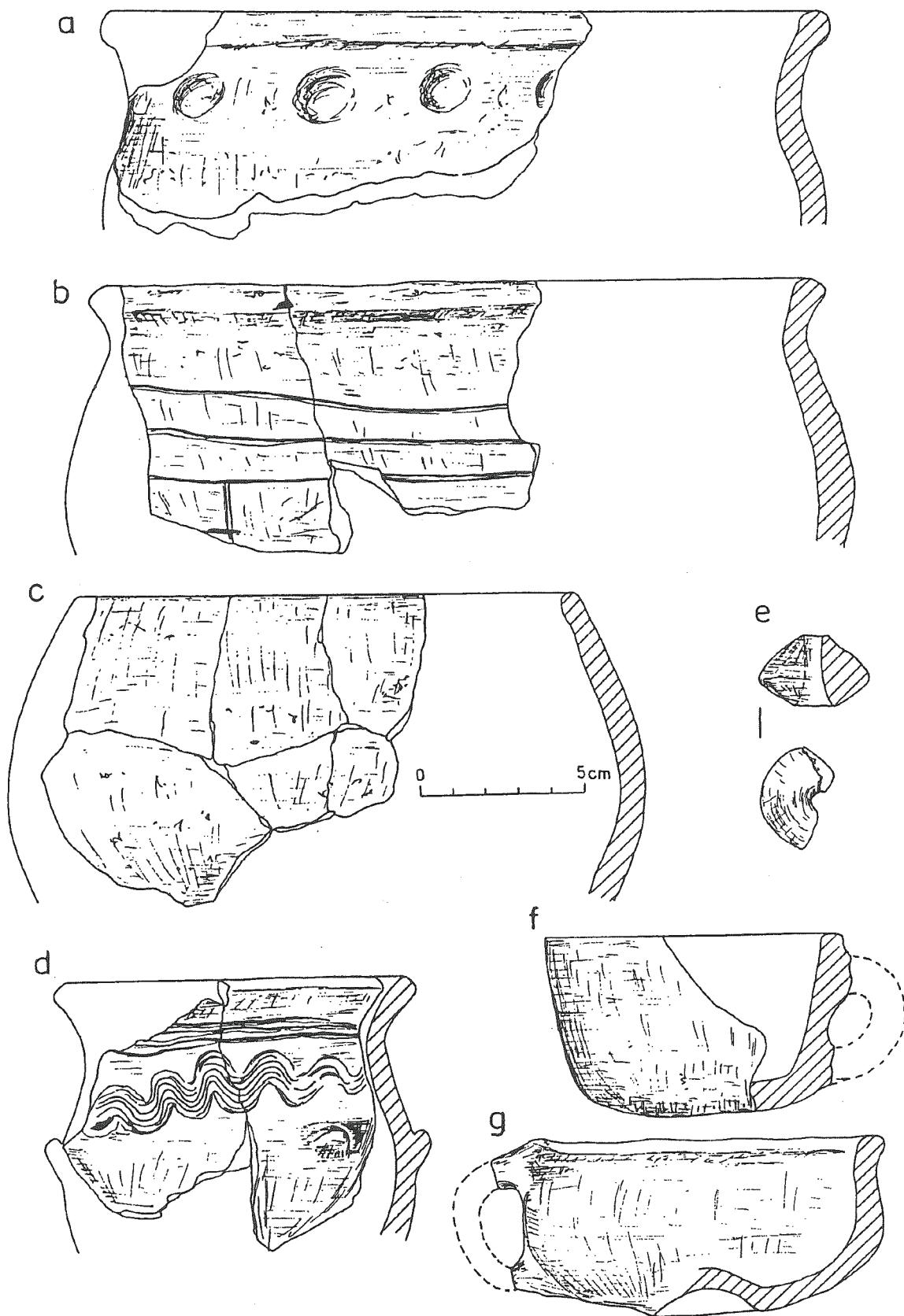
Zlokalizowane na poziomie 30 cm nieregularne zaciemnienie okazało się być zagłębieniem wypełnionym nielicznym materiałem.

Inwentarz:

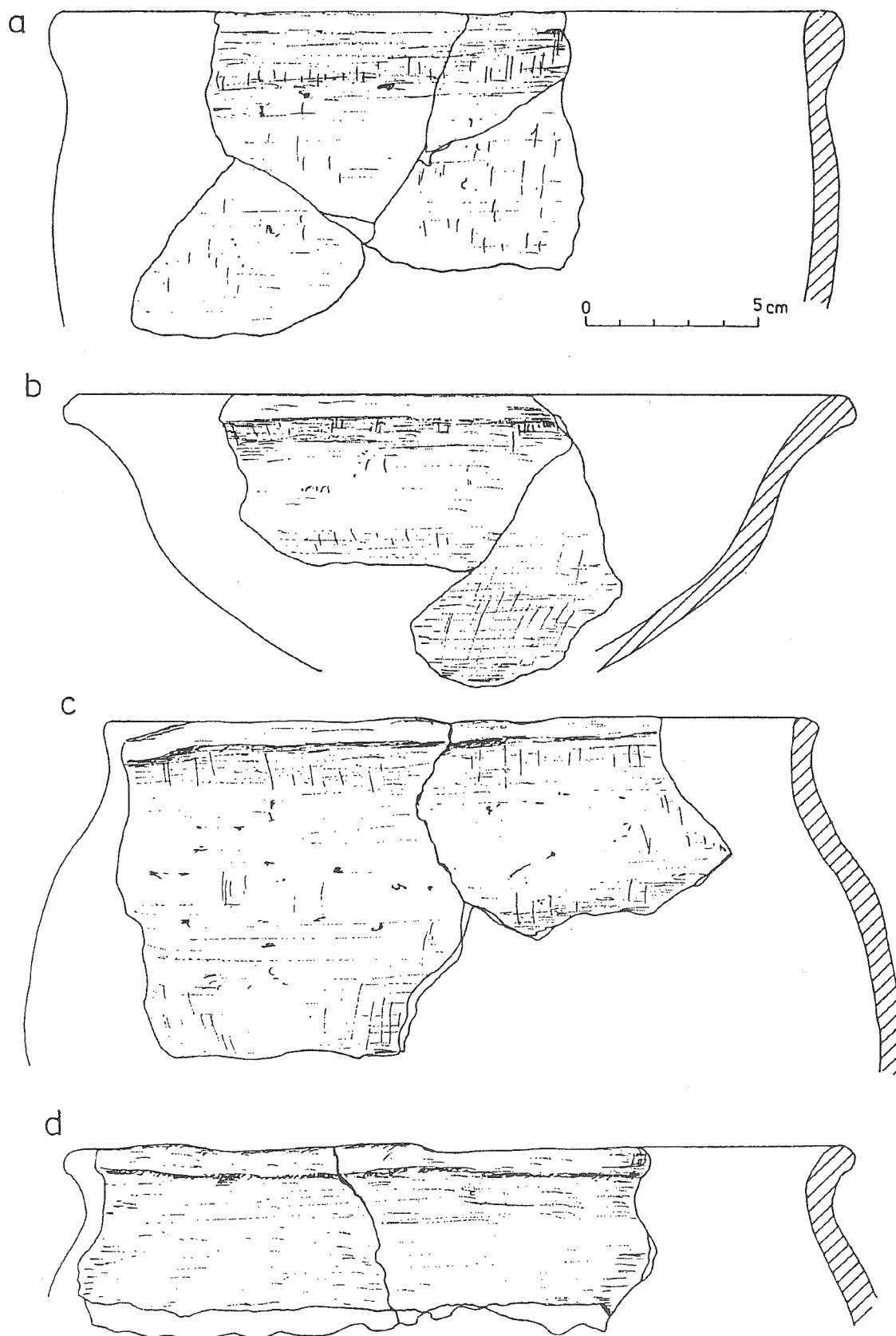
1. 15 fragmentów brzuśców naczyń glinianych, barwa od ceglastej do czarno-brunatnej, domieszka: tłuczeń mineralny. 2. fragment brzegu garnka jajowatego, barwa brunatna, powierzchnia zagładzona, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 16,3 cm. 3. 2 fragmenty naczyń, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista.

Obiekt 5

Na poziomie 30 cm obiekt rysuje się w postaci owalnej, zbliżonej do prostokąta plamy zorientowanej po osi NE-SW o wymiarach 2,1 m x 1,5 m (tabl. XIV, a). W narożniku N-W na poziomie plantu zlokalizowano fragmenty naczyń glinianych w tym zachowany prawie w całości cienkościenny garnek z uchem barwy czarnej (tabl. XIV, c). Na poziomie 50 cm następuje nieznaczne ograniczenie zasięgu obiektu. Wypełnisko obiektu jest następujące: na poziomie 30—35 cm, miejscami do 45—49 cm, występują płyty polepy, pod nią pojawia się zbita warstwa spalenizny z próchnicą, w której to warstwie występuje większość materiału zabytkowego (tabl. XIV—XXI, a). Na poziomie 50 cm

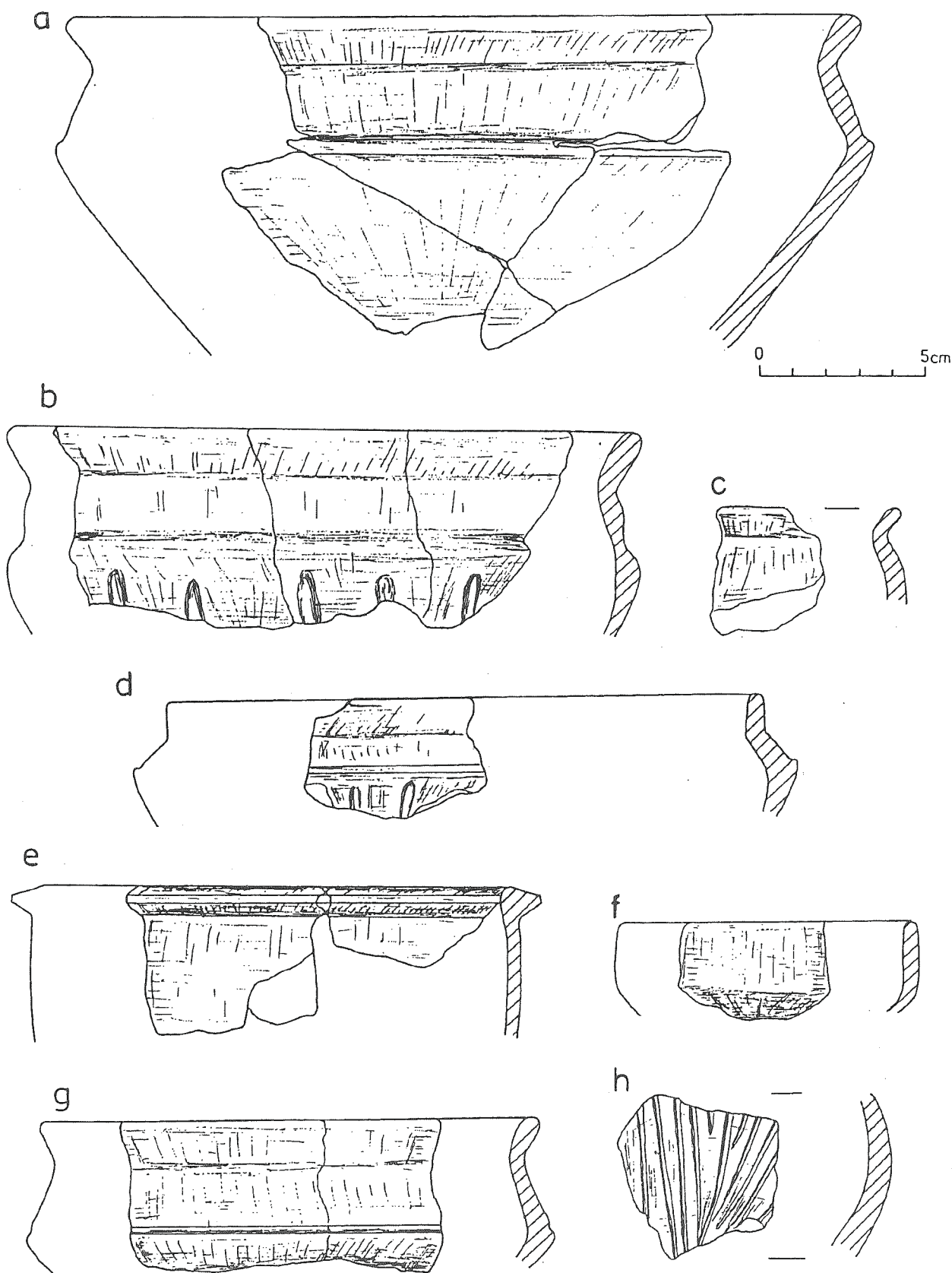

Tabl. VI. Pasięka Otfinowska, woj. Tarnów, stan. 1, obiekt 1; a—c, d—g — ceramika, e — fragment przęślika
 Taf. VI. Pasięka Otfinowska, Wojewodschaft Tarnów, Fundstelle 1. Objekt 1; a—c, d—g — Keramik, e — Wirtelfragment
 Табл. VI. Пасека Отфиновска, воев. Тарнув. Стоянка 1. Объект 1; a—c, d—g керамика, e — фрагмент пряслица

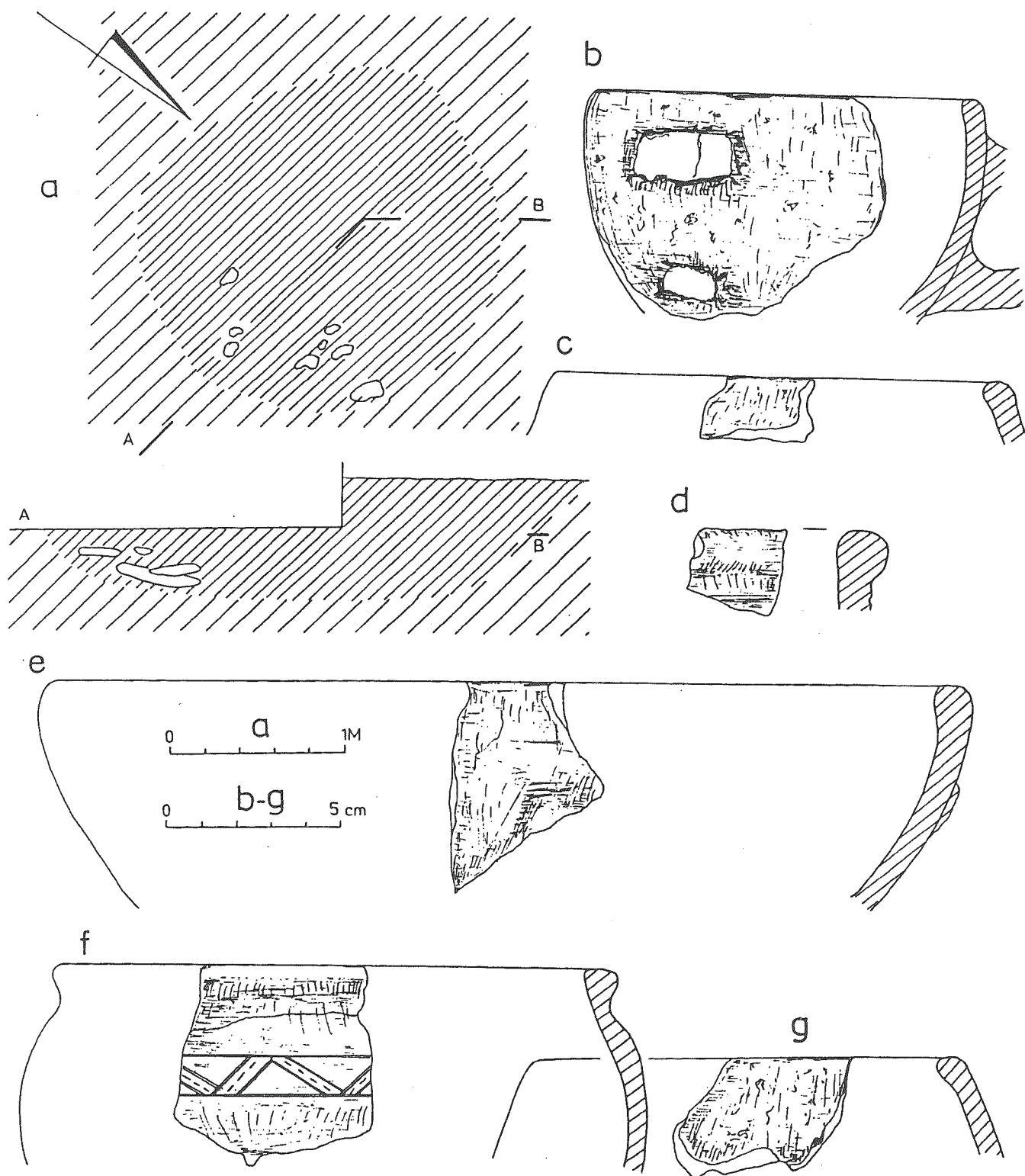

Tabl. VII. Pasieka Otfinowska, woj. Tarnów, stan. 1, obiekt 1 — ceramika
 Taf. VII. Pasieka Otfinowska, Wojewodschaft Tarnów, Fundstelle 1. Objekt 1 — Keramik
 Табл. VII. Пасека Отфиновска, воев. Тарнув. Стоянка 1. Объект — керамика

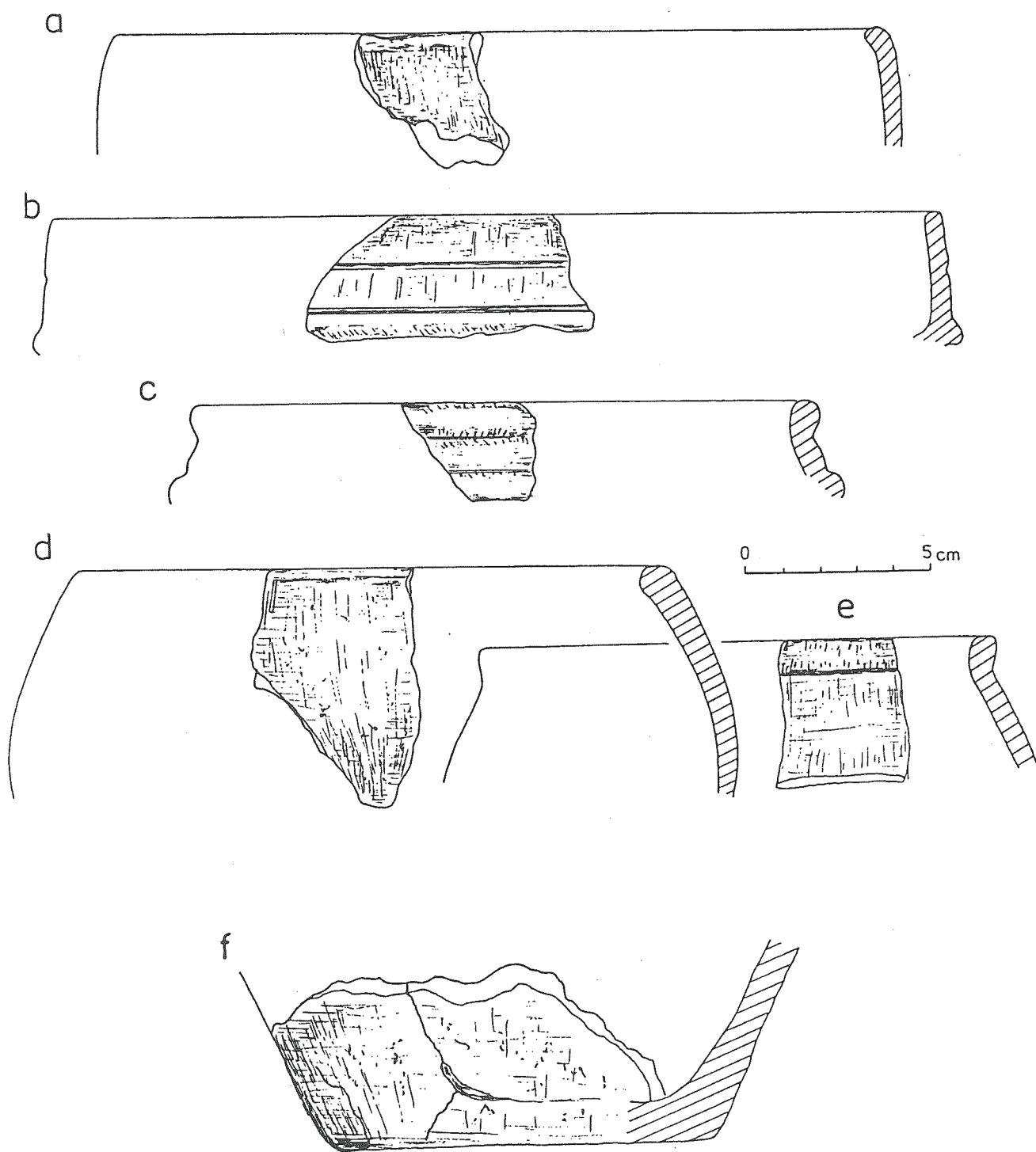

Tabl. VIII. Pasieka Otfinowska, woj. Tarnów, stan. 1, obiekt 1 — ceramika cienkościenna
 Taf. VIII. Pasieka Otfinowska, Wojewodschaft Tarnów, Fundstelle 1. Objekt 1 — dünnwandige Keramik
 Табл. VIII. Пасека Отфиновска, воев. Тарнув. Стоянка 1. Объект 1 — тонкостенная керамика

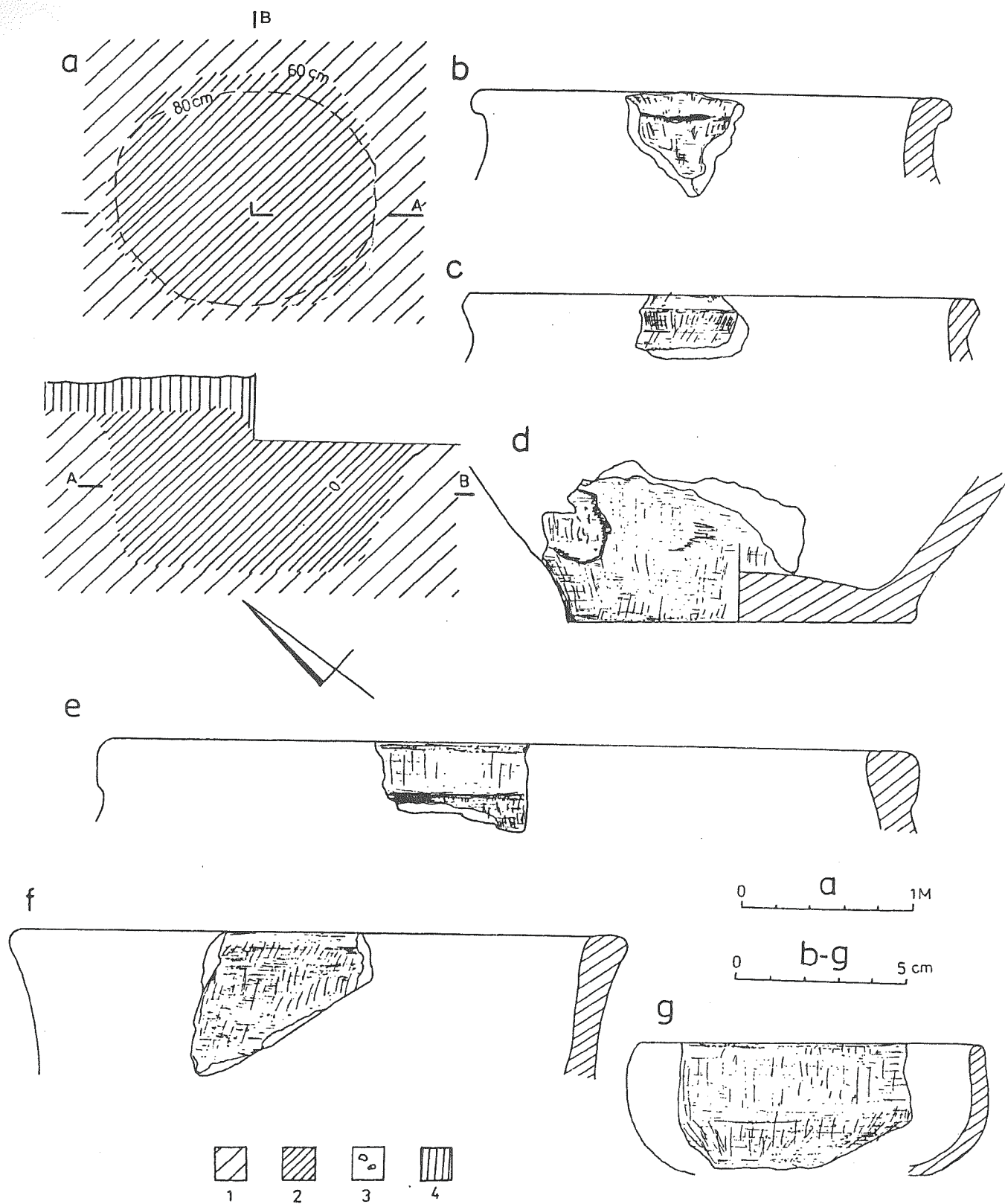

Tabl. IX. Pasięka Otfinowska, woj. Tarnów, stan. 1, obiekt 1A; a — plan i profil obiektu, b—g — ceramika
 Taf. IX. Pasięka Otfinowska, Wojewodschaft Tarnów, Fundstelle 1. Objekt 1A; Plan und Profil des Objekts, b—g — Keramik
 Табл. IX. Пасека Отфиновска, воев. Тарнув. Стоянка 1. Объект 1A; а — план и разрез объекта, b—g — керамика

Tabl. X. Pasieka Otfinowska, woj. Tarnów, stan. 1, obiekt 1A — ceramika
 Taf. X. Pasieka Otfinowska, Wojewodschaft Tarnów, Fundstelle 1. Objekt 1A — Keramik
 Табл. X. Пасека Отфиновска, воев. Тарнув. Стоянка 1. Объект 1 А — керамика

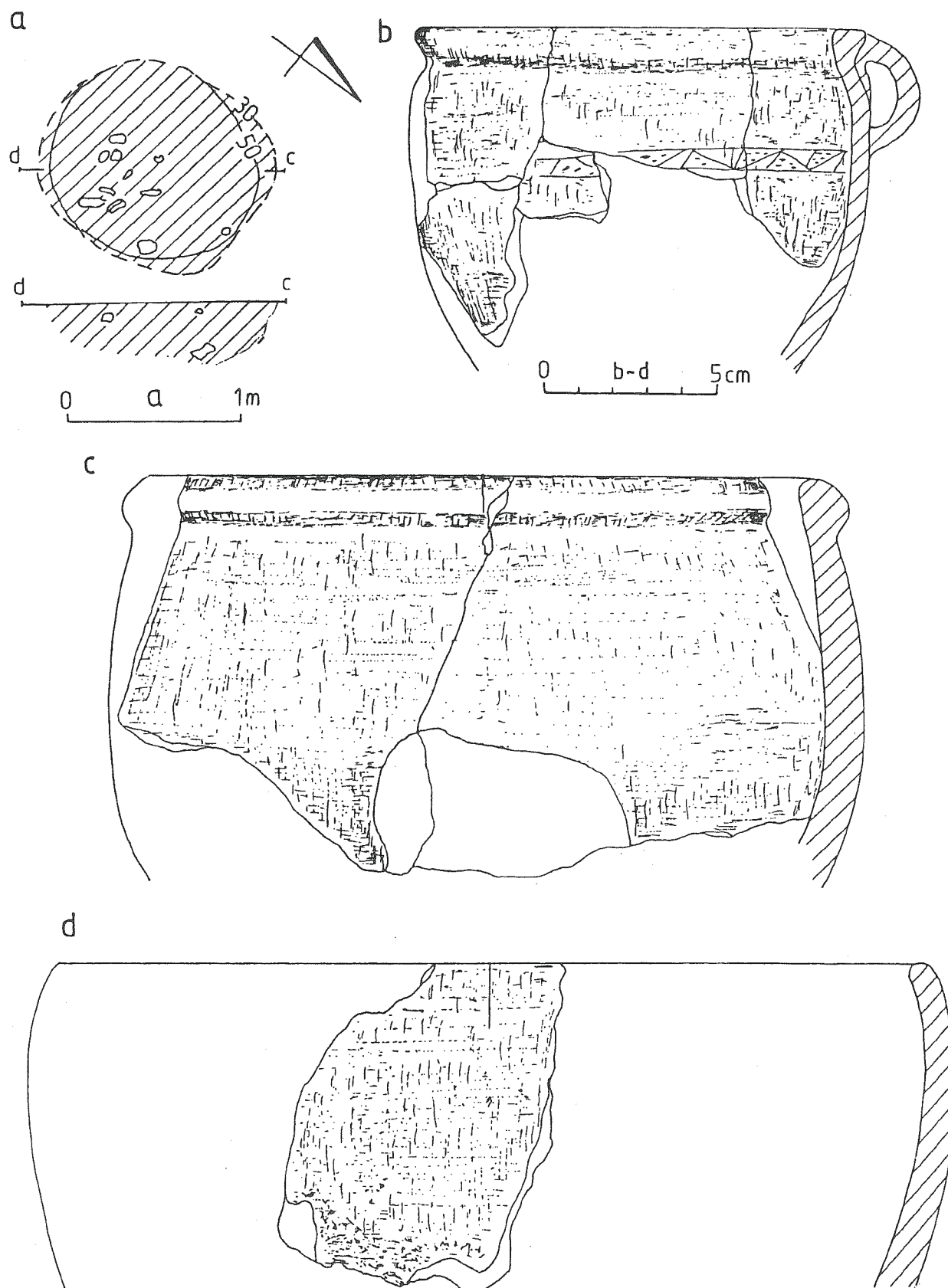
Tabl. XI. Pasięka Otfinowska, woj. Tarnów, stan. 1, obiekt 2; a — plan i profil obiektu, b—g — ceramika
 Taf. XI. Pasięka Otfinowska, Wojewodschaft Tarnów, Fundstelle 1. Objekt 2; a — Plan und Profil des Objekts, b—g — Keramik
 Табл. XI. Пасека Отфиновска, воев. Тарнув. Стоянка 1. Объект 2; а — план и разрез объекта, b—g — керамика

w strefie przydennej obiektu odsłonięto liczne fragmenty naczyń glinianych w układzie, który sugeruje, że w trakcie destrukcji obiektu (zapewne na skutek pożaru) na jego dnie w części południowo-wschodniej stało kilka naczyń glinianych; są to grubościennne garnki jajowate (tabl. XVI, b, d, i tabl. XX).

Inwentarz:

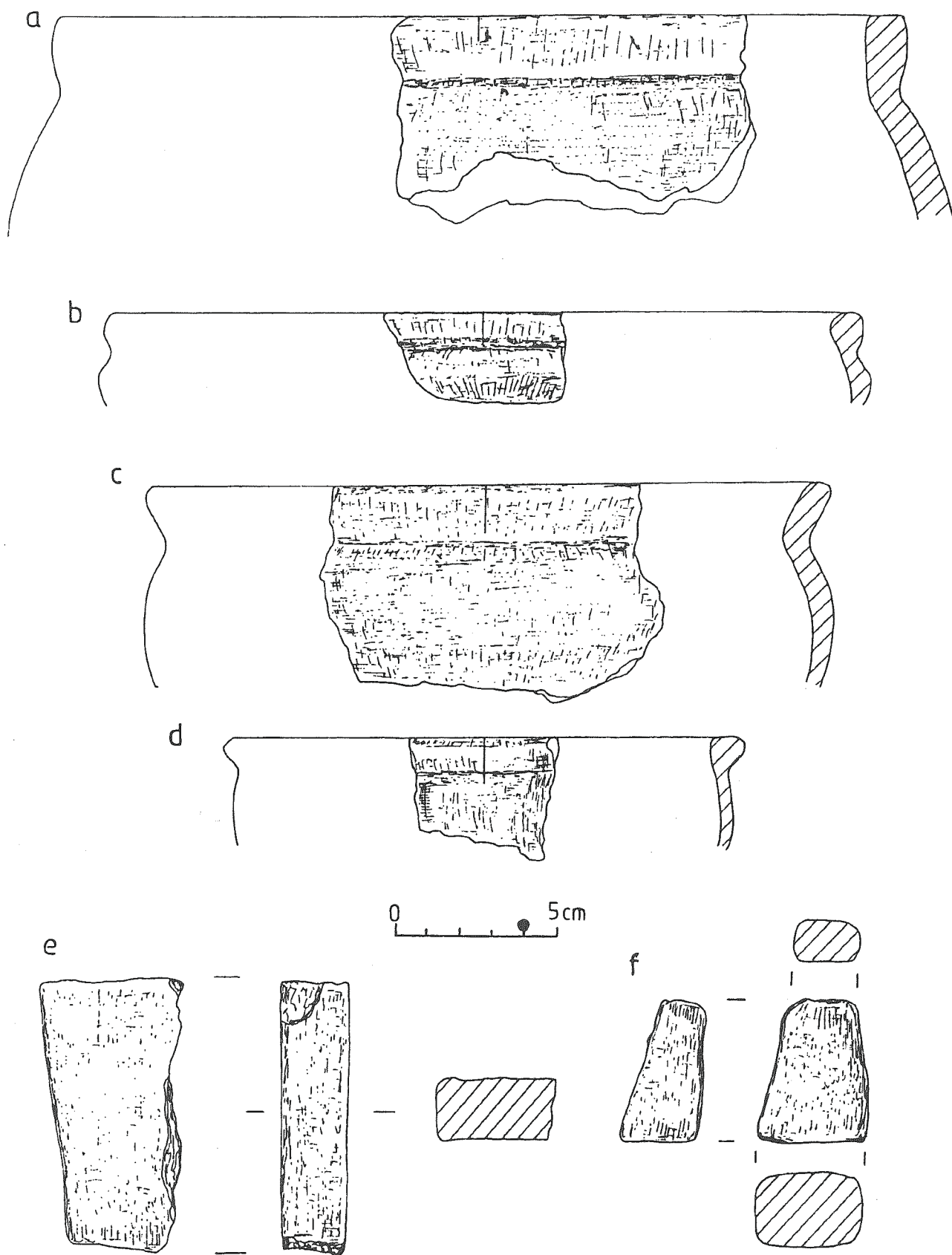
1. 458 fragmentów naczyń grubościennych, lepionych ręcznie tzw. ceramiki kuchennej, barwa od ceglastej po czarno-brunatną domieszka: tłuczeń mineralny. 2. Fragment brzegu garnka, barwa brunatna, powierzchnia zagładzona, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 13 cm (tabl. XIV, f). 3. Fragment garnka z wyodrębnionym brzegiem, barwa czarno-brunatna, powierzchnia gładka, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 13,6 cm (tabl. XV, b). 4. 3 fragmenty garnka, barwa ceglasta, powierzchnia okopcona, nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 20 cm, (tabl. XV, d). 5. 3 fragmenty misy, barwa brunatno-czarna, powierzchnia gładka, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 21 cm, brzuśca 21,7 cm, dna 10,5 cm, wysokość 11,7 cm (tabl. XV, e). 6. 4 fragmenty garnka, barwa brunatna, powierzchnia zagładzona przy brzegu, poniżej i na brzuścu obmazana, domieszka: gruby tłuczeń mineralny, średnica wylewu 30 cm (tabl. XVI, a). 7. 2 fragmenty podobnego garnka, o barwie brunatnej. 8. Fragment podobnego brzegu garnka, średnica wylewu 33,4 cm. 9. Garnek o lekko wyodrębnionym brzegu, średnica wylewu 22,5 cm, brzuśca 26 cm, dna 14 cm, wysokość 20 cm (tabl. XVI, b). 10. 2 fragmenty garnka z uchem, barwa ceglasta, powierzchnia zagładzona i okopcona, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 15 cm, brzuśca 22 cm (tabl. XVI, d). 11. 2 fragmenty garnka, barwa ceglasta, powierzchnia gładka, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 18,9 cm (tabl. XVII, a). 12. Fragment garnka, barwa brunatna, powierzchnia gładka, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 16,5 cm (tabl. XVII, d). 13. 3 fragmenty garnka jajowatego o lekko wyodrębnionym brzegu, barwa brunatna do ceglastej, powierzchnia gładka, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 16,5 cm (tabl. XVII, d). 14. 5 fragmentów brzegu garnka, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 19 cm (tabl. XVII, e). 15. Fragment podobnej misy, średnica wylewu 18 cm, brzuśca 19 cm. (tabl. XVII, f). 16. Fragment czarki, barwa ceglasta, powierzchnia gładka, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 125 cm (tabl. XIX, d). 17. 21 fragmentów garnka z lekko wyodrębnionym brzegiem, barwa od brunatno-czarnej po ceglastą, powierzchnia zagładzona przy wylewie, na brzuścu obmazana, średnica wylewu 38,5 cm, brzuśca 48 cm (tabl. XX, a). 18. Garnek jajowaty, zrekonstruowany, barwa ceglasta do brunatnoczarnej, powierzchnia przy krawędzi zagładzona, poniżej obmazywana, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 19 cm, brzuśca 25 cm; dna 14,3 cm, wysokość 21,4 cm (tabl. XX, b). 19. Podobny garnek jajowaty, średnica wylewu 21 cm, brzuśca 25 cm, dna 13,5 cm, wysokość 23,4 cm (tabl. XX, c). 20. Fragment garnka z uchem, ucho wałkowate, barwa brunatna, powierzchnia zagładzona, domieszka: tłuczeń mineralny. 21. 5 fragmentów brzegów naczyń, barwa od ceglastej do brunatnej, powierzchnia nierówna, domieszka mineralna, średnice wylewów 12,7 cm 22,5 cm, 25 cm. 22. 2 fragmenty brzegu naczynia doniczkowatego, barwa ceglasta, powierzchnia nierówna domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 21,7 cm. 23. 20 drobnych fragmentów brzegów garneków, barwa od ceglastej po czarno-brunatną, powierzchnia zagładzona lub nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny. 24. 14 fragmentów dna garnka, barwa brunatna, powierzchnia obmazywana, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica dna 12,3 cm. 25. 4 fragmenty den garneków, barwa ceglasta, powierzchnia obmazana, domieszka: tłuczeń mineralny. 26. 7 fragmentów dna garnka, barwa ceglasta,

powierzchnia obmazana, okopcona, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica dna 15 cm. 27. Fragment podobnego dna, o gładkiej powierzchni, średnica 11 cm. 28. Fragment podobnego dna ale o barwie brunatnej, średnica 15 cm. 29. Fragment podobnego dna, średnica 11 cm. 30. 2 fragmenty dna, barwa ceglasta, średnica 12,6 cm. 31. Fragment podobnego dna, średnica 16,7 cm. 32. 59 fragmentów naczyń cienkościennych (do 0,5 cm grubości) o gładkich powierzchniach i drobnoziarnistej domieszce koloru czarnego. 33. 7 podobnych fragmentów ale o grubości ścianek 0,6—1,1 cm. 34. Zrekonstruowany kubek z uchem, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista, średnica wylewu 14 cm, brzuśca 13,6 cm, dna 8,5 cm, wysokość 11,3 (tabl. XIV, c). 35. Podobny zrekonstruowany kubek z uchem, średnica wylewu 13,5 cm, brzuśca 13,5 cm, dna 9 cm, wysokość 11,2 cm, (tabl. XVII, c). 36. Podobny zrekonstruowany kubek z uchem, średnica wylewu 12,4 cm, brzuśca 12,4 cm, dna 7,4 cm, wysokość 10,2 cm (tabl. XVIII, f). 37. Bezuchy kubek, barwa czarna do brązowej, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista, średnica wylewu 7,4 cm, brzuśca 7,6 cm, dna 4,8 cm, wysokość 6,2 cm (tabl. XIX, f). 38. Naczynie wazowate, zrekonstruowane, barwa czarna i brązowa, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista, średnica wylewu 19,4 cm, brzuśca 20,8 cm, dna 12 cm, wysokość 13,9 cm (tabl. XIX, e). 39. Fragmenty garnka z uchem, barwa czarna do brązowej, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista, na brzuścu ryty ornament, średnica wylewu 17,6 cm (tabl. XIII, a). 40. 2 fragmenty czarki, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista, średnica wylewu 23,8 cm (tabl. XIX, b). 41. Fragment podobnej czarki, średnica wylewu 18,7 cm (tabl. XIX, d). 42. Fragment podobnej masywnej czarki, średnica wylewu 26,6 cm (tabl. XIX, e). 43. Fragment podobnej czarki, średnica wylewu 25,7 cm. 44. 9 drobnych fragmentów brzegów garneków i czarek, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista. 45. Fragment dna, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista. 46. 22 fragmenty naczyń cienkościennych ale o kolorze brunatnym. 47. 9 fragmentów ceramiki grafitowej. 48. Fragment brzegu naczynia grafitowego, na brzuścu ornament pionowych linii rytých, średnica wylewu 17,8 cm (tabl. XVII, b). 49. Fragment brzegu garnka, pod krawędzią nawiercony otwór. Ponadto z wypełniska obiektu wydobyto: — 51 fragmentów polepy; płytkę żelazną o wymiarach 8 x 5,5 cm; 2 żelazne przedmioty, może fragmenty przecinaków(?); fragment oseeki; 2 przedmioty z rogu, nieokreślonego przeznaczenia ze śladami obróbki (tabl. XIV, h i tabl. XV, f); zawieszkę wykonaną ze skorupy naczynia grafitowego, wymiary 7,7 x 6,3 cm, grubość 1,6 cm (tabl. XIV, b); fragment paciorka szklanego, barwa żółto-czarna, średnica 2,9 cm, otworu 0,9 cm (tabl. XIV, g); przęślik gliniany, barwa ceglasta, średnica 4,7 cm, otworu 0,9 cm, grubość 2 cm, (tabl. XIV, d-e); 3 duże przęśliki gliniane lub ciężarki tkackie?, wymiary kolejno średnica 7,5 cm, otworu 1,3 cm, grubość 3,1 cm, 7,6 cm, 1,2 cm, 3,1 cm, 6,9 cm, 1,4 cm, 3,2 cm, (tabl. XIV, i; XVI, c, XVIII, g); paciorek gliniany, barwa ceglasta, średnica 2,4 cm, otworu 0,5 cm, grubość 1,3 cm (tabl. XVI, c); grzechotkę glinianą w kształcie wydłużonego sześcianu o zaokrąglonych bokach, wymiary 6,4 x 3,5 x 3,5 cm, (tabl. XVI, e); fragment przęślika glinianego, barwa czarna, średnica 5,4 cm, otworu 1,3 cm, (tabl. XVII, g); przęślik gliniany wykonany na skorupie naczynia, barwa brunatna, wewnątrz czarna, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica 6—6,5 cm, otworu 1 cm, (tabl. XVIII, d); podobny przęślik ale z naczynia grafitowanego, powierzchnia „karbowana” grzebykiem, średnica 5,5—5,6 cm, otworu 0,7 cm, (tabl. XVIII, e); przedmiot z brązu, długość 6,1 cm, (tabl. XVIII, b); młotek rogowy, otwór prostokątny, wycięty dłutem, na częściach pracujących ślady uderzeń, długość 8,1 cm, szerokość 3,7—4,1 cm, otwór 1,4 x 2,1 cm (tabl. XXI, a).

Tabl. XII. Pasieka Otfinowska, woj. Tarnów, stan. 1, obiekt 2; a — plan i profil obiektu, b—g — ceramika
 Taf. XII. Pasieka Otfinowska, Wojewodschaft Tarnów, Fundstelle 1. Objekt 3; a — Plan und Profil des Objekts, b—d — Keramik
 Табл. XII. Пасека Отфиновска, воев. Тарнув. Стоянка 1. Объект 3; а — план и разрез объекта, b—d керамика

Tabl. XIII. Pasieka Otfinowska, woj. Tarnów, stan. 1, obiekt 3; a—d ceramika, e—f kamień

Taf. XIII. Pasieka Otfinowska, Wojewodschaft Tarnów, Fundstelle 1. Objekt 3; a—d — Keramik. e f — Stein

Табл. XIII. Пасека Отфиновска, воев. Тарнув. Стоянка 1. Объект 3; a—d — керамика, e—f — камень

Obiekt 6

Na poziomie 30 cm rysuje się w postaci zbliżonej do prostokąta plamy o wymiarach 3,7 m x 2,9 m (tabl. XXI, b). Zorientowany po osi SE-NW. Dno płaskie sięga do głębokości 40–45 cm. Zlokalizowano pięć dołków posłupowych ściany północnej obiektu. Opisany obiekt jest zapewne pozostałością po chacie nieznacznie zagłębionej w ziemię. Warstwa na głębokości 30–40 cm stanowi poziom użytkowy chaty skąd pochodzi większość wydobytego materiału zabytkowego.

Inwentarz:

1. 528 fragmentów naczyń, barwa od ceglastej po brunatno-czarną domieszka: tłuczeń mineralny. 2. Fragment brzegu garnka jajowatego o zgrubiałej krawędzi, barwa brunatna, powierzchnia gładka, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 12,9 cm (tabl. XXI, c). 3. Fragment podobnego garnka, średnica 20 cm. 4. Fragment podobnego naczynia, średnica 15 cm. 5. Fragment podobnego garnka ale o niezgrubiałym brzegu, średnica wylewu 21,5 cm. 6. Fragment podobnego brzegu garnka, średnica wylewu 25,5 cm. 7. Fragment brzegu garnka, barwa ceglasta, okopcenia, powierzchnia gładka, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 21 cm (tabl. XXII, a). 8. Fragment garnka, barwa ceglasta, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 13 cm (tabl. XXII, f). 9. Fragment podobnego naczynia, średnica 20 cm. 10. Fragment podobnego naczynia, powierzchnia zagładzona, średnica wylewu 20 cm. 11. Fragment podobnego brzegu garnka, barwa brunatna, średnica 18 cm. 12. Fragment kubka z uchem, barwa brunatna, powierzchnia zagładzona, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 14,8 cm (tabl. XXIII, a). 13. Fragment brzegu misy, barwa beżowo-brunatna, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 24 cm. 14. Fragment podobnego naczynia, średnica 27 cm. 15. Fragment podobnego naczynia, średnica wylewu 31 cm. 16. 2 fragmenty brzegu garnka, barwa brunatna, powierzchnia nierówna okopcona, domieszka: tłuczeń mineralny (tabl. XXIII, c). 17. Fragment brzegu garnka, barwa brunatna, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 19,5 cm. 18. Fragment brzegu garnka doniczkowatego z pogrubioną krawędzią, barwa brunatna, powierzchnia zagładzona, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 18 cm. 19. Fragment podobnego brzegu garnka, średnica 16,7 cm. 20. Fragment podobnego brzegu garnka, średnica 19,5 cm. 21. Fragment brzegu czarki, barwa beżowa, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica wylewu 27 cm. 22. 35 drobnych fragmentów brzegów naczyń, barwa od ceglastej po czarno-brunatną, powierzchnia gładka, nierówna lub obmazana, domieszka: tłuczeń mineralny. 23. Fragment ucha wałkowatego, barwa ceglasta, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny. 24. Fragment dna garnka, barwa brunatna, powierzchnia obmazana, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica 11,7 cm. 25. Podobny fragment dna, średnica 20,7 cm. 26. Podobny fragment dna, ścianki grube (1–15 cm), średnica 21,5 cm. 27. Fragment dna garnka, barwa ceglasta, powierzchnia nierówna, domieszka: tłuczeń mineralny, średnica 6,8 cm. 28. Fragment podobnego dna, średnica 11 cm. 29. 2 fragmenty podobnych den, średnica 7,9 cm, 7 cm. 30. 131 fragmentów ceramiki cienkościennej, o gładkich powierzchniach i barwie czarnej, grubość ścianek do 0,5 cm. 31. 15 podobnych fragmentów o ściankach grubych powyżej 0,5 cm. 32. 2 fragmenty czarki, barwa ceglasta, wewnątrz czarna, powierzchnia gładka domieszka drobnoziarnista, średnica wylewu 25 cm, brzuśca 24,8 cm (tabl. XXII, b). 33. 6 fragmentów czarki, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista, średnica wylewu 23,5 cm (tabl. XXII, c). 34. 2 fragmenty garnka, barwa czarna, powierzchnia gładka domieszka drobnoziarnista, średnica wylewu 10 cm, na brzuścu płytko

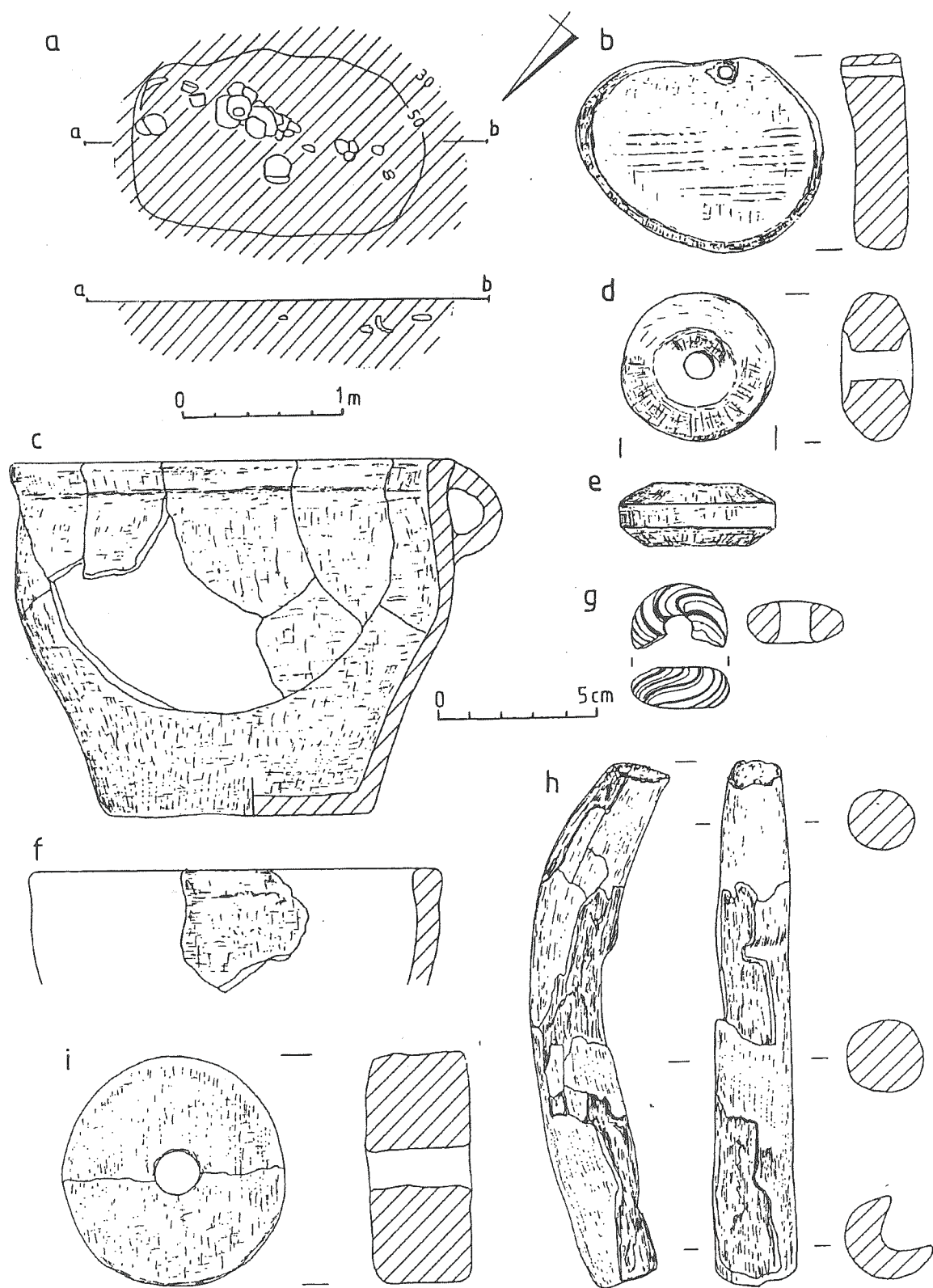
ryty ornament linii i jodełki (tabl. XXII, d). 35. Fragment garnuszka, barwa ceglasta, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista, średnica wylewu 5,8 cm (tabl. XXII, e). 36. Fragment garnuszka, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista, średnica wylewu 8 cm (tabl. XXII, g). 37. 3 fragmenty czarki, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista, średnica wylewu 18,9 cm (tabl. XXII, b). 38. Fragment podobnej czarki, średnica wylewu 20 cm. 39. Fragment podobnej czarki, średnica 26,4 cm. 40. Fragment ucha iksowatego, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista. 41. 16 drobnych fragmentów brzegów naczyń, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista. 42. 15 fragmentów naczyń barwa brunatna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista. 43. 14 fragmentów dna garnka, barwa czarna, powierzchnia gładka, domieszka drobnoziarnista, średnica 6,9 cm. 44. Fragment podobnego dna, średnica 19 cm. 45. 2 przedmioty żelazne, druciki, może z zapinki. 46. Fragment przęslika glinianego, barwa ceglasta, średnica 2,4 cm, otworu 0,5 cm (tabl. XXI, d). 47. Fragment paciorka szklanego (tabl. XXIII, d). Ponadto 45 kawałków polepy, 119 kości zwierzęcych, 3 kawałki żużla.

ANALIZA MATERIAŁU

Obiekt 1

Charakter materiału ceramicznego obiektu nr 1, szczególnie ceramiki grubościennej, jest zbliżony do ceramiki pochodzącej z obiektu nr 4 i obiektu nr 100 z osady na stanowisku nr 3 w Gorzycach, gm. Żabno (B. Szpunar, A. Szpunar 1991, s. 228 i dalsze). Analogie te są o tyle istotne, że osada w Gorzycach znajduje się w odległości około 6 km od osady w Pasiece Otfinowskiej, ale na prawym brzegu Dunajca. Niestety w materiałach gorzyckich brak jest wyraźnych datowników i jej chronologia oparta jest na analizie ceramiki, która datuje chaty z Gorzyc na rozwiniętą fazę wczesnego okresu wpływów rzymskich, tj. B2 lub B2/C1. (B. Szpunar, A. Szpunar, 1991, s. 238).

Garnek jajowaty (tabl. VI, c) ma bliskie analogie w materiałach z cmentarzyska w Łętowicach gm. Wierzchosławice, woj. Tarnów, stan. 2 w grobie nr 6 (A. Szpunar, 1987, s. 183, ryc. 4b). Podobnie z naczyniem gruszkowatym (tabl. V, c), które ma bliskie analogie w grobie nr 14 z Łętowic (A. Szpunar, 1990, s. 245, ryc. 2, A–b). Cienkościenne czarki (tabl. VIII, d, g) mają ścisłe analogie w grobach nr 6 (A. Szpunar 1987, s. 183, ryc. 4, c, f–h) — tu dobrze datowany zespół zapinką Almgren 68 i dalej w grobie nr 17 (A. Szpunar 1990, s. 246, ryc. 3, B–c) oraz grobie nr 22 (A. Szpunar 1990, s. 251, ryc. 6 c). Wszystkie te zespoły datowane są na rozwiniętą fazę B1 okresu rzymskiego (A. Szpunar 1990, s. 256 i dalsze). Naczynia te przepalone w ogniu stosu, pierwotnie były zapewne również barwy czarnej o gładkiej powierzchni i drobnoziarnistej domieszce. Omawiane czarki są dość powszechnie występującą formą we wczesnym okresie wpływów rzymskich. Licznie reprezentowane są na innych cmentarzyskach kultury przeworskiej np. w Górcie Stogniewskiej koło Proszowic (P. Kaczanowski, R. Madyda-Legutko, J. Poleski 1984, s. 106 i dalsze, ryc. 13–15). Wymienione wyżej analogie nie posiadają na brzuścu zdobienia w postaci promieniście biegnących kanelur. Podob-

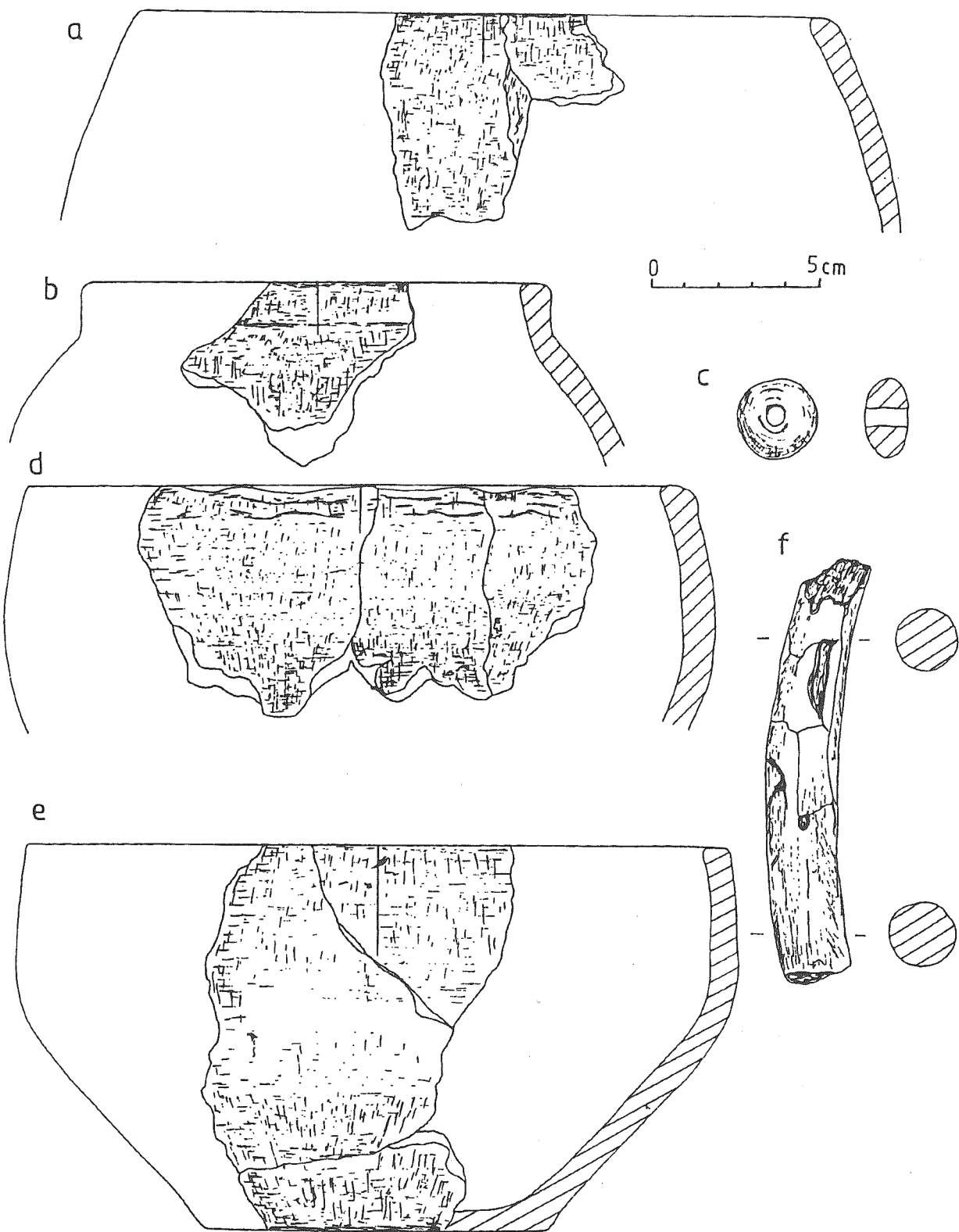

Tabl. XIV. Pasieka Otfinowska, woj. Tarnów, stan. 1, obiekt 5; a — plan i profil obiektu, b — zawieszka, ceramika grafitowa, c, f — ceramika, i, d — przęsliki, g — paciorek szklany, h — przedmiot kościany

Taf. XIV. Pasieka Otfinowska, Wojewodschaft Tarnów, Fundstelle 1. Objekt 5; a — Plan und Profil des Objekts, b — Anhänger, Graphitkeramik, c, f — Keramik, i, d — Wirtel, g — Glasperle, h — Knochengegenstand

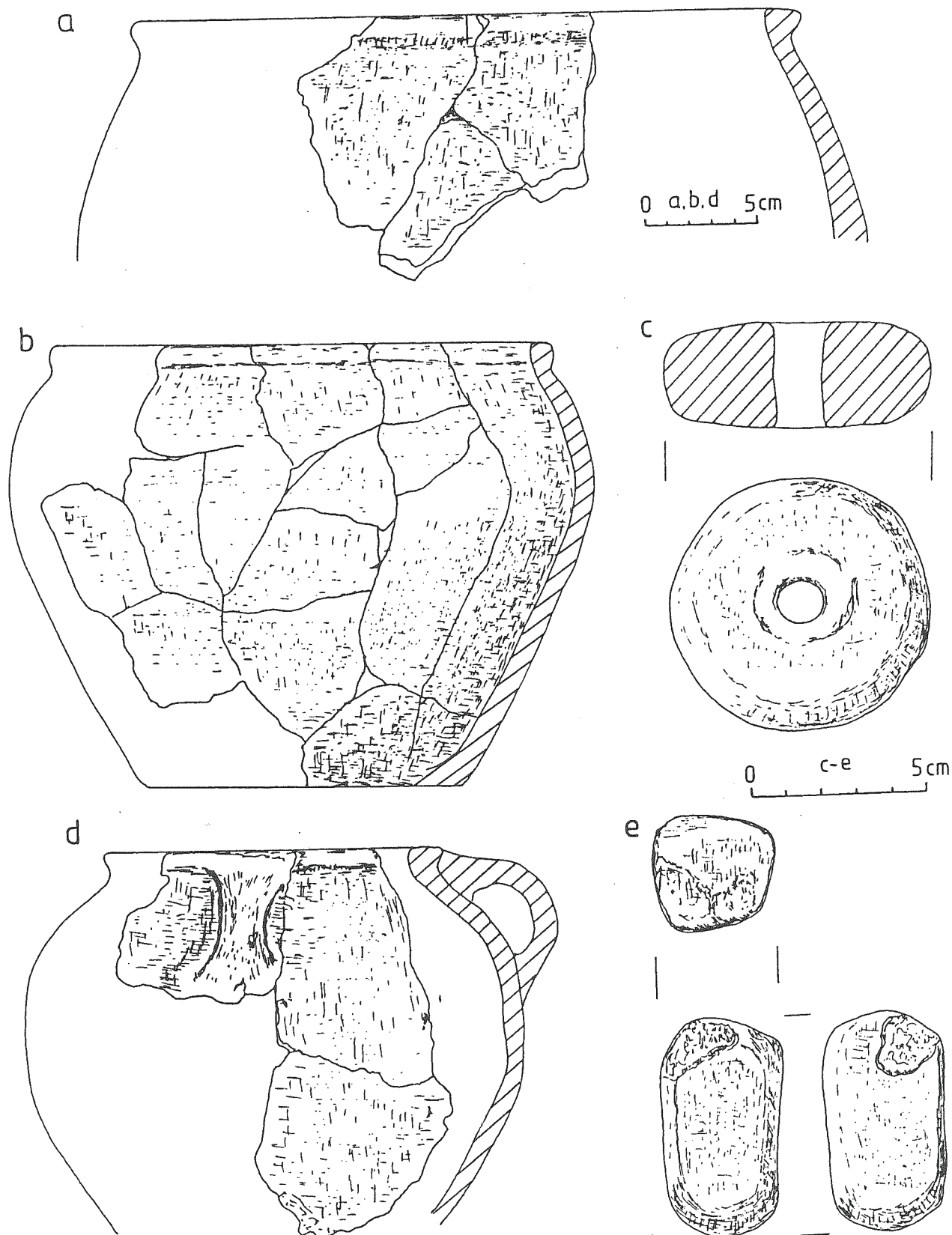
Табл. XIV. Пасека Отфиновска, воев. Тарнув. Стоянка 1. Объект 5; а — план и разрез объекта, б — подвеска, графитовая керамика, с, f керамика, i, d — прясники, g — стеклянная бысина, h — костяной предмет

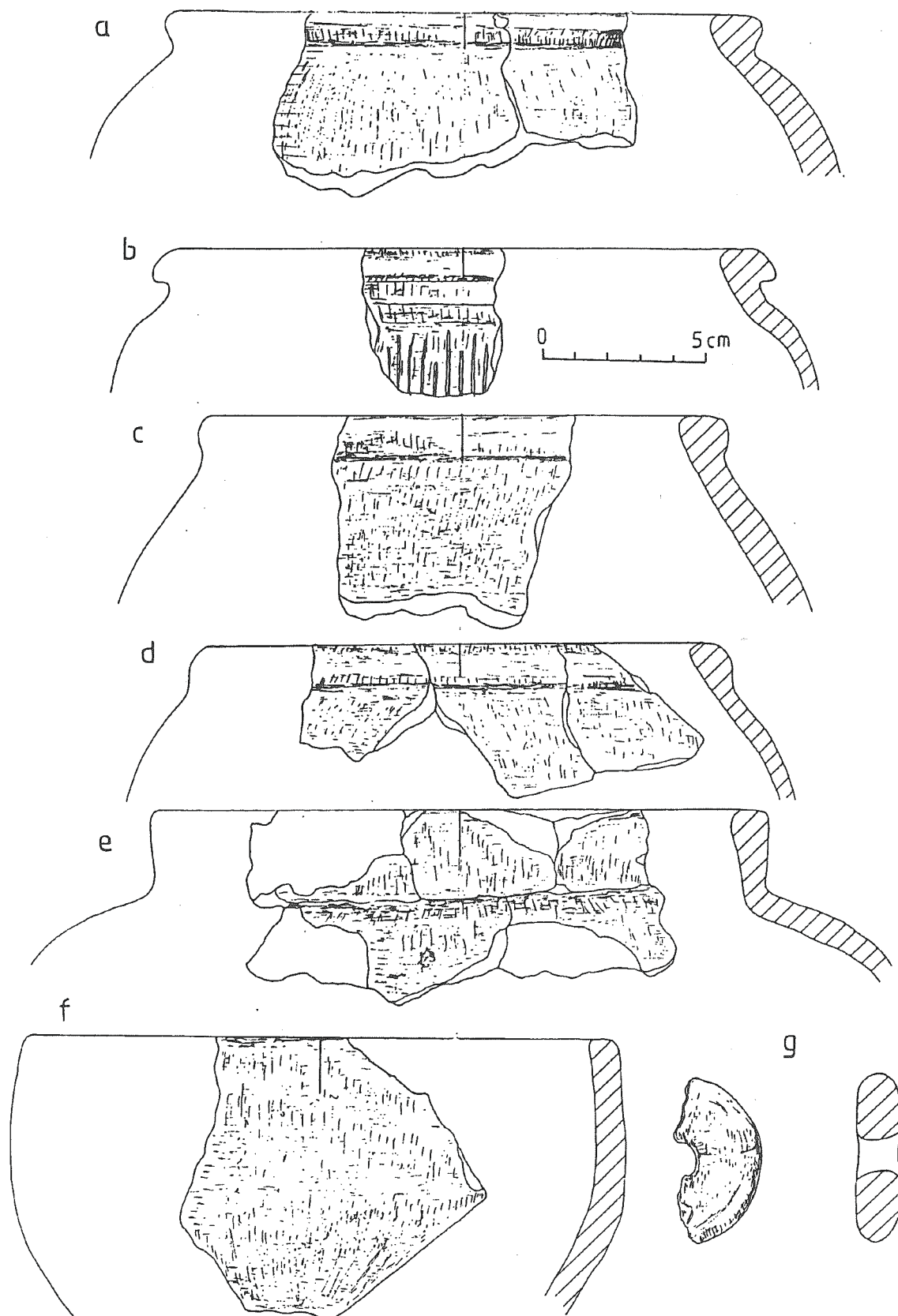

Tabl. XV. Pasieka Otfinowska, woj. Tarnów, stan. 1, obiekt 5; a, b, d, e — ceramika, c — przęślik, e — grzechotka gliniana
 Taf. XV. Pasieka Otfinowska, Wojewodschaft Tarnów, Fundstelle 1. Objekt 5; a, b, d, e — Keramik, c — Tonperle, f — Knochen-
 gegenstand

Табл. XV. Пасека Отфиновска, воев. Тарнув. Стоянка 1. Объект 5; a, b, d, e — керамика, c — глиняная бусина, f — костяной предмет

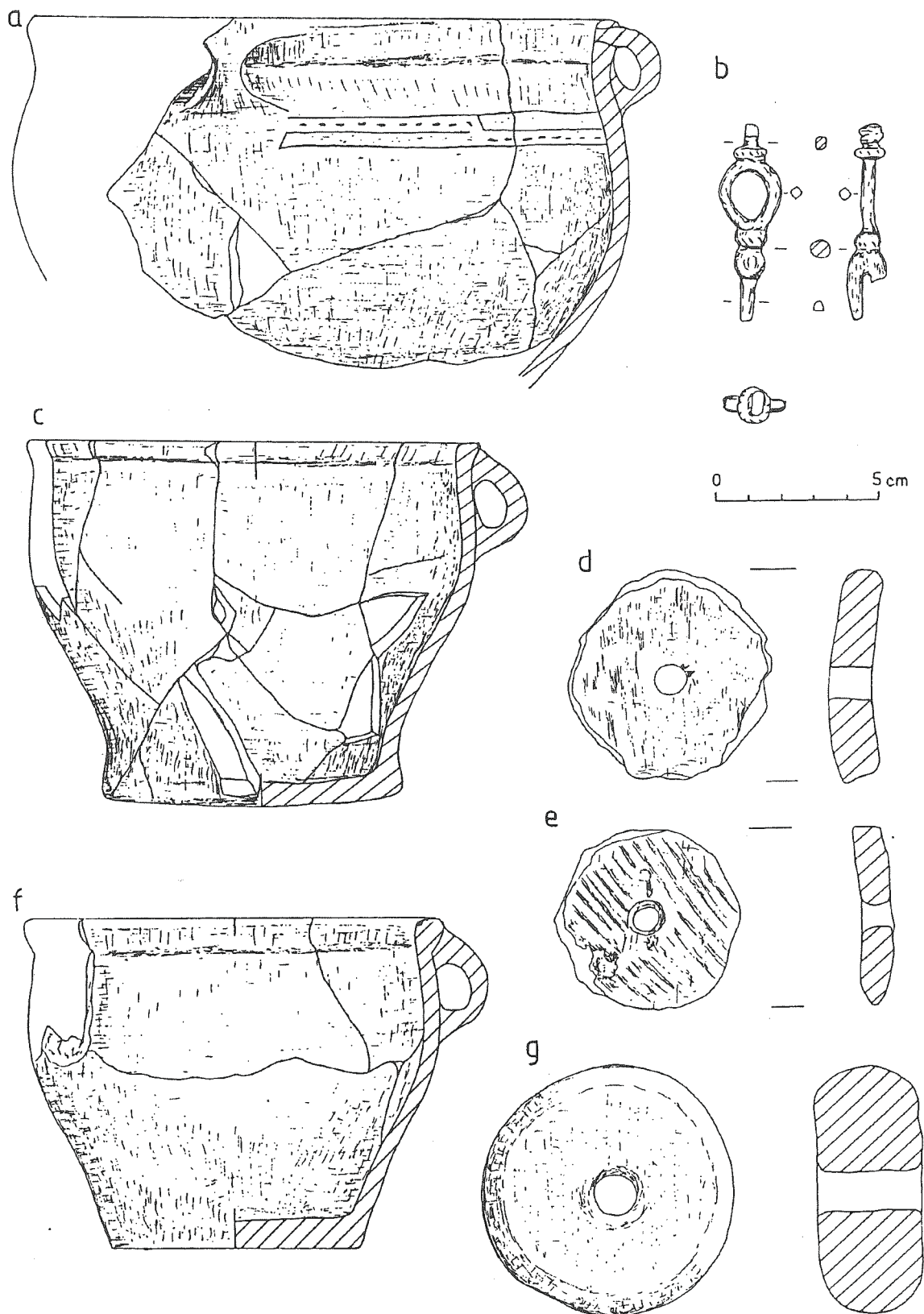

Tabl. XVI. Pasieka Otfinowska, woj. Tarnów, stan. 1, obiekt 5; a, b, d — ceramika, c — przędzlik, e — grzechotka gliniana
 Taf. XVI. Pasieka Otfinowska, Wojewodschaft Tarnów, Fundstelle 1. Objekt 5; a, b, d — Keramik, c — Wirtel, e — Tonrassel
 Табл. XVI. Пасека Отфиновска, воев. Тарнув. Стоянка 1. Объект 5; a, b, d — керамика, c — пряслице, e — глиняная погремушка

Tabl. XVII. Pasieka Otfinowska, woj. Tarnów, stan. 1, obiekt 5; a—f — ceramika, g — fragment przęślika
 Taf. XVII. Pasieka Otfinowska, Wojewodschaft Tarnów, Fundstelle 1. Objekt 5; a—f — Keramik, g — Wirtelfragment
 Табл. XVII. Пасека Отфиновска, воев. Тарнув. Стоянка 1. Объект 5; а—f, керамика, f — фрагмент прясница

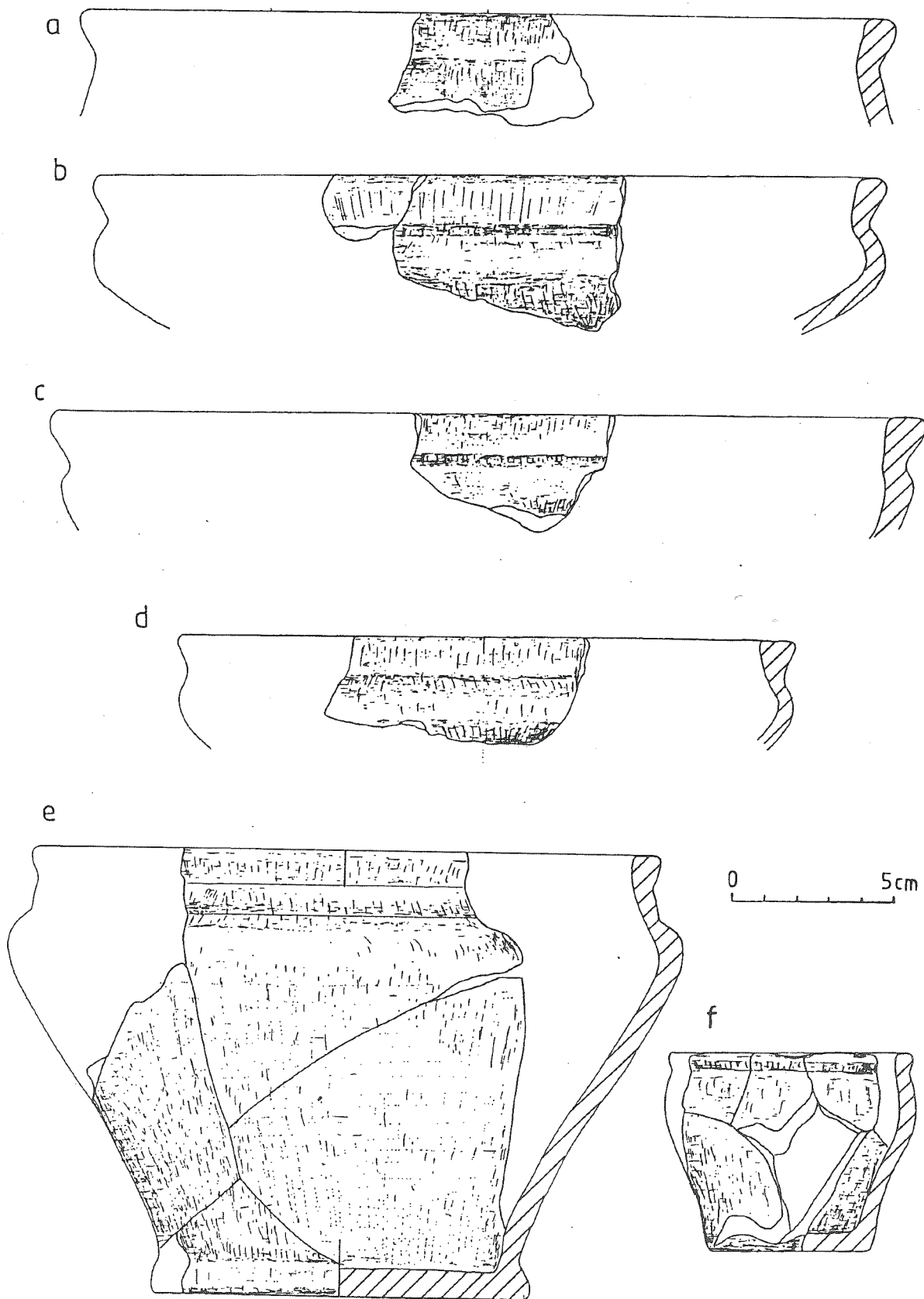

Tabl. XVIII. Pasieka Otfinowska, woj. Tarnów, stan. 1, obiekt 5; a, c, f — ceramika, b — brązowa końcówka pasa, d, e, g — przęśliki gliniane (e — na skorupie grafitowej)

Taf. XVIII. Pasieka Otfinowska, Wojewodschaft Tarnów, Fundstelle 1. Objekt 5; a, c, f — Keramik, b — bronzenes Gurtende, d, e, g — Tonwirtel (e — auf einer Graphitscherbe)

Табл. XVIII. Пасека Отфиновска, воев. Тарнув. Стоянка 1. Объект 5; а, с, f — керамика, b — бронзовое окончание пояса, d, e, g — глиняные пряслицы (e на графитовой шкорлупе)

Tabl. XIX. Pasieka Otfinowska, woj. Tarnów, stan. 1, obiekt 5, — ceramika
 Taf. XIX. Pasieka Otfinowska, Wojewodschaft Tarnów, Fundstelle 1. Objekt 5 — Keramik
 Табл. XIX. Пасека Отфиновска, воев. Тарнув. Стоянка 1. Объект 5 керамика

ne formy ale z kanelurami T. Liana umieszcza w materiałach typowych dla fazy B2 okresu rzymskiego (T. Liana 1970, s. 468, tabl. V). Również K. Godłowski czarki zdobione na brzuścu promieniami biegnącymi od dna liniami rytymi umieszcza w materiałach typowych dla fazy B2 (K. Godłowski 1981, s. 66, tabl. IV, nr 1—2).

Ceramika z obiektu nr 1 jest stosunkowo słabo ornamentowana, występują bądź to dołki palcowe (tabl. VI, a), bądź linie ryte (tabl. IV, h; VI, b). Pod tym względem wyróżnia się naczynie zdobione zarówno ornamentem rytej linii falistej jak i ornamentem plastycznym w postaci guzków (tabl. VI, d). Bardzo ścisła analogia do tego naczynia pochodzi ze stanowiska 41 w. Nowej Hucie-Krzesławicach (P. Poleska, G. Toboła 1988, s. 105, ryc. 2, nr 34), niestety jest to materiał z ara nr 129 bez zwartego kontekstu. Grubościenne, masywne kubki z uchem (tabl. VI, f, g) mają szeroką chronologię, niemniej formy niskie i krępe T. Liana łączy z młodszym odcinkiem wczesnego okresu wpływów rzymskich (T. Liana 1970, s. 440).

Fragment naczynia o facetowanym brzegu (tabl. VIII, e) wyraźnie odstaje od całego zespołu ceramiki z obiektu nr 1 i jest zapewne znaleziskiem na złożu wtórnym.

Całość materiału ceramicznego pozwala datować obiekt 1 na rozwiniętą część fazy B2 okresu wpływów rzymskich.

Obiekt 1A

Kubek z uchem (tabl. IX, b) ma ścisłą analogię w materiałach z obiektu nr 3 w Przemęczanach, woj. Kraków (P. Poleska 1986, tabl. III, nr 2) datowanego na późną fazę późnego okresu lateńskiego (P. Poleska 1986, s. 169). Kubki należą, jak już wspomniano, od form mało zmieniających w czasie i datować je należy do późnego okresu lateńskiego do fazy B2, z tym, że ten wydaje się być formą wyższą a więc bardziej typową dla fazy B1 (T. Liana 1970, s. 440).

Miseczki czy też czarki (tabl. X, a-c) podobnie jak jajowate garnki (tabl. X, d) zostały już omówione. Być może, że na podstawie braku kanelurowania na brzuścach można datować czarki z tego obiektu na fazę B1 okresu wpływów rzymskich. Na takie datowanie całego obiektu nr 1A wskazuje także fragment ornamentowanego naczynia cienkościenne (tabl. IX, f).

Obiekt 2

Niewielka ilość materiału z tego obiektu nie pozwala na szerszą analizę chronologiczną, wydaje się, że facetowany brzeg naczynia (tabl. XI, c) nawiązujący do form schyłkowo-lateńskich pozwala datować ten obiekt nieco wcześniej niż powyżej omówione tj. na fazę A3.

Obiekt 3

Kubek z uchem należy do kubków odmiany d wg. P. Poleskiej i G. Toboły (P. Poleska, G. Toboła 1988, s. 105, 106), są to naczynia barwy czarnej o gładkich powierzchniach, wszystkie posiadają uszka od krawędzi do brzuśca. Średnica wylewu tej odmiany waha się od 9 do 17 cm. Bliskie analogie to kubek z aru nr 147 w Krakowie-Krzesławicach (P. Poleska, G. Toboła 1987, tabl.

XXXIV nr 5) i obiektu nr 69 z tego samego stanowiska (P. Poleska, G. Toboła 1987, tabl. XVII, nr 5). Obydwa te egzemplarze zdobione są ornamentem rytym na górnej części brzuśca. Datować tę formę należy na fazę A3. Na takie datowanie obiektu nr 3 wskazuje także fragment lekko facetowanego brzegu naczynia cienkościenne o czarnej barwie i gładkiej powierzchni (tabl. XIII, d).

Obiekt 4

Z obiektu tego brak materiału charakterystycznego pozwalającego określić chronologię.

Obiekt 5

Z wypełniska tego obiektu pochodzi najwięcej materiału, jest to nie tylko wielka liczba fragmentów ceramiki ale także przedmioty z rogu, przeszliki, pacioki i przedmioty metalowe.

Przedmiot z brązu (tabl. XVIII, b) jest zapewne końcówką od pasa; z naszych terenów bliska analogia pochodzi ze stanowiska Kraków 1 — Wschód (materiał nie publikowany, informacja wg. P. Poleskiej). Egzemplarz z Krakowa pochodzi z warstwy kulturowej bez kontekstu i jest nieco mniejszy (ułamany wyżej).

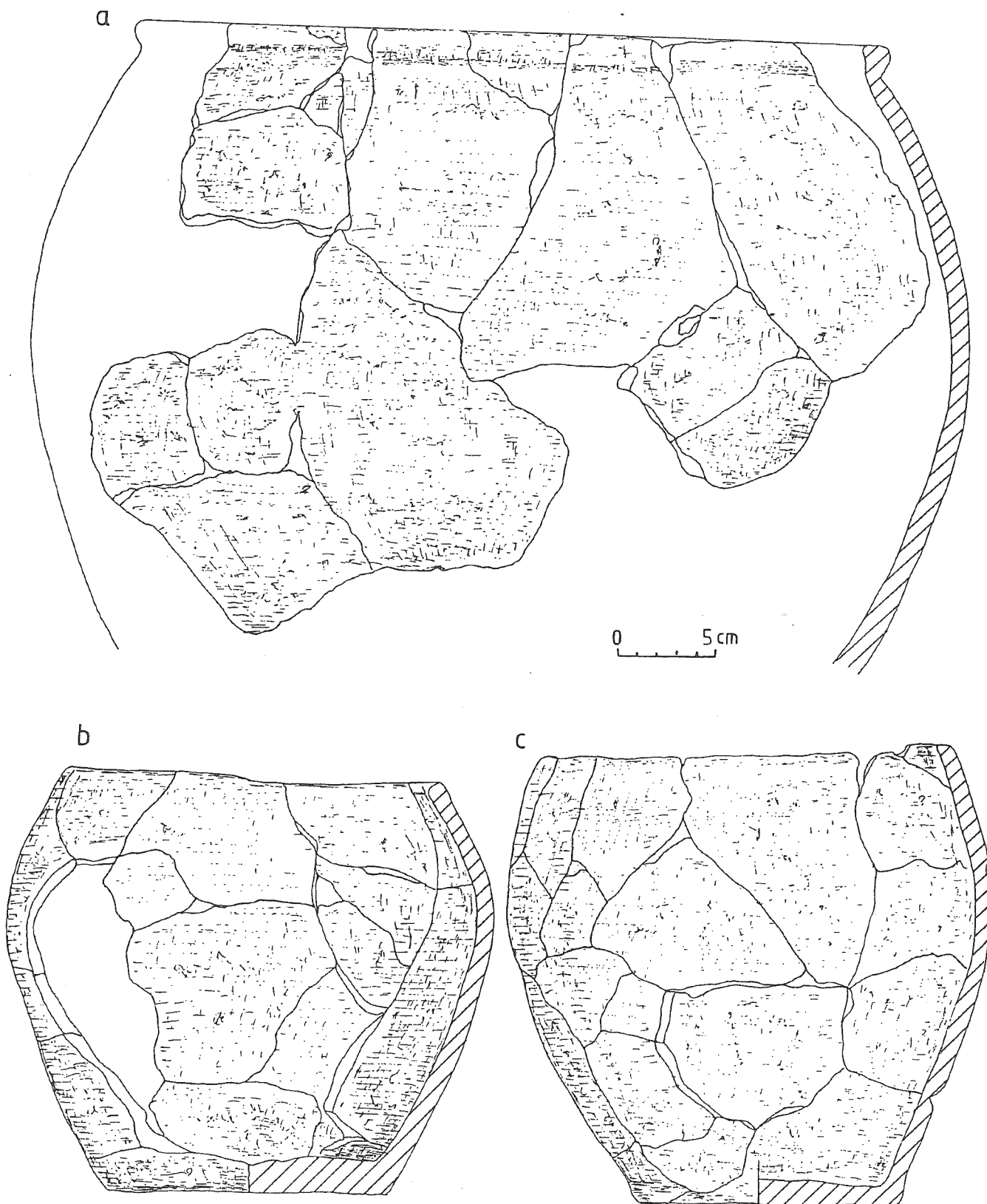
Podobne co do ogólnej formy okazy znane są z kręgu kultury celtyckiej np. z Manchig, tu jest to forma bardziej rozbudowana do której nasz zabytek może być jedynie odległym naśladownictwem (R. Gebhard 1989, s. 51, ryc. 17). Omawiana końcówka do pasa jest zapewne importem z kręgu kultury celtyckiej. Podobnie należy potraktować paciorek szklany (tabl. XIV, g). Należy on do grupy 23 wg. Haevernick i jest licznie reprezentowany na terenie całej kultury lateńskiej z wyraźną koncentracją nad środkowym Renem (T.E. Haevernick 1960, s. 69—70).

Paciorki grupy 23 są charakterystyczne dla późnego okresu lateńskiego (LT D). Masa szklana koloru fioletowego i charakter ornamentu pozwala łączyć ten paciorek z kręgiem celtyckim, mimo, że przekrój nieco różni go od typowych egzemplarzy lateńskich. Z terenu Polski paciorki grupy 23 znane są z następujących stanowisk: Kurządkowice, gm. Domaniów, woj. Wrocław (materiał nie publikowany), Błonie, gm. Sandomierz, woj. Kielce — cmentarzysko wielokulturowe, grób 128 (Z. Woźniak 1970, s. 346), Kleszewo, gm. Pułtusk, woj. Ciechanów — cmentarzysko kultury przeworskiej, grób 48 (T. Dąbrowska 1988, s. 134)¹.

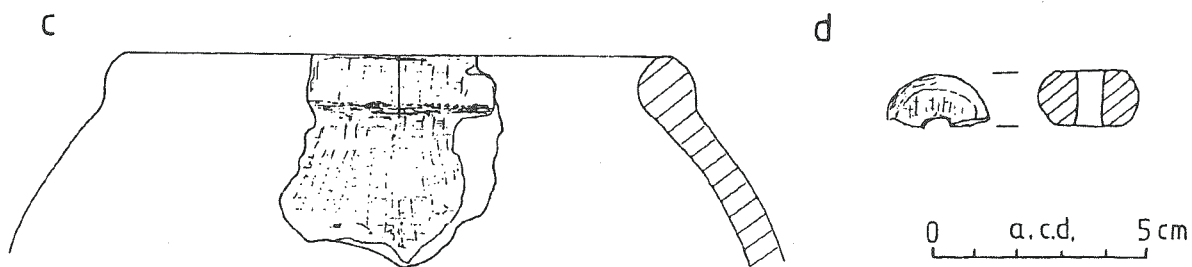
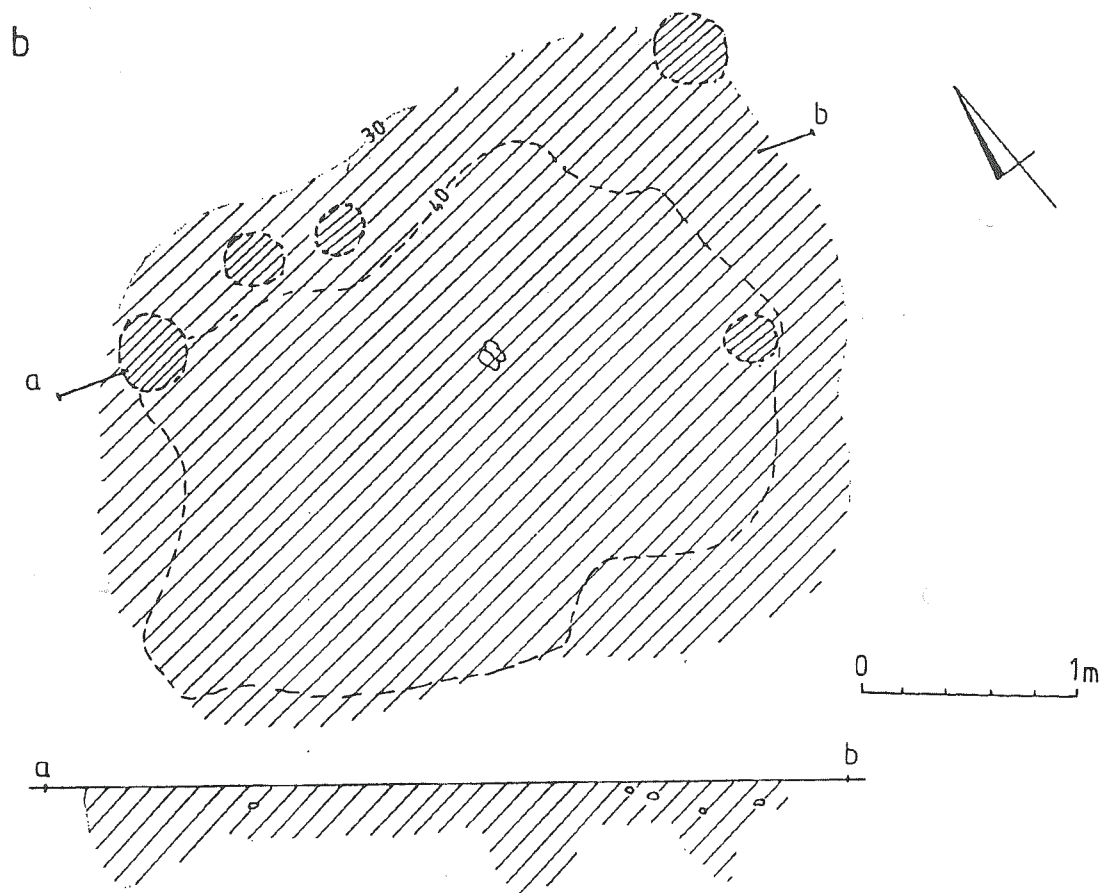
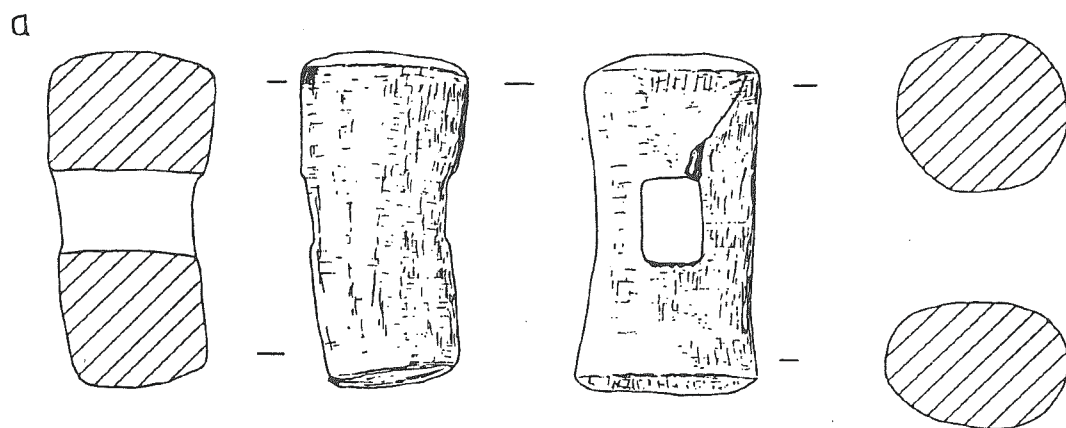
Kolejnymi zabytkami, które można łączyć z wpływami ze strefy kultury celtyckiej są: zawieszka wykonana na skorupie grubościenne naczynia grafitowego (tabl. XIV, b) i przeszliki wykonane ze skorup naczyń glinianych (tabl. XVIII d, e), z których ten ostatni jest ze skorupy naczynia grafitowego.

Wykonane ze skorup naczyń krążki, często przewiercone, występują niekiedy na osadach kultury przeworskiej. Można tu wymienić za T. Dąbrowską osady z Kruśzy Zamkowej, Broniewic, Cieszyń (T. Dąbrowska 1988, s. 130). Stosunkowo licznie występują podobne zabytki na osadach grupy tynieckiej, tu często wykonane na fragmentach ceramiki grafitowej (T. Woźniak 1981, s. 254).

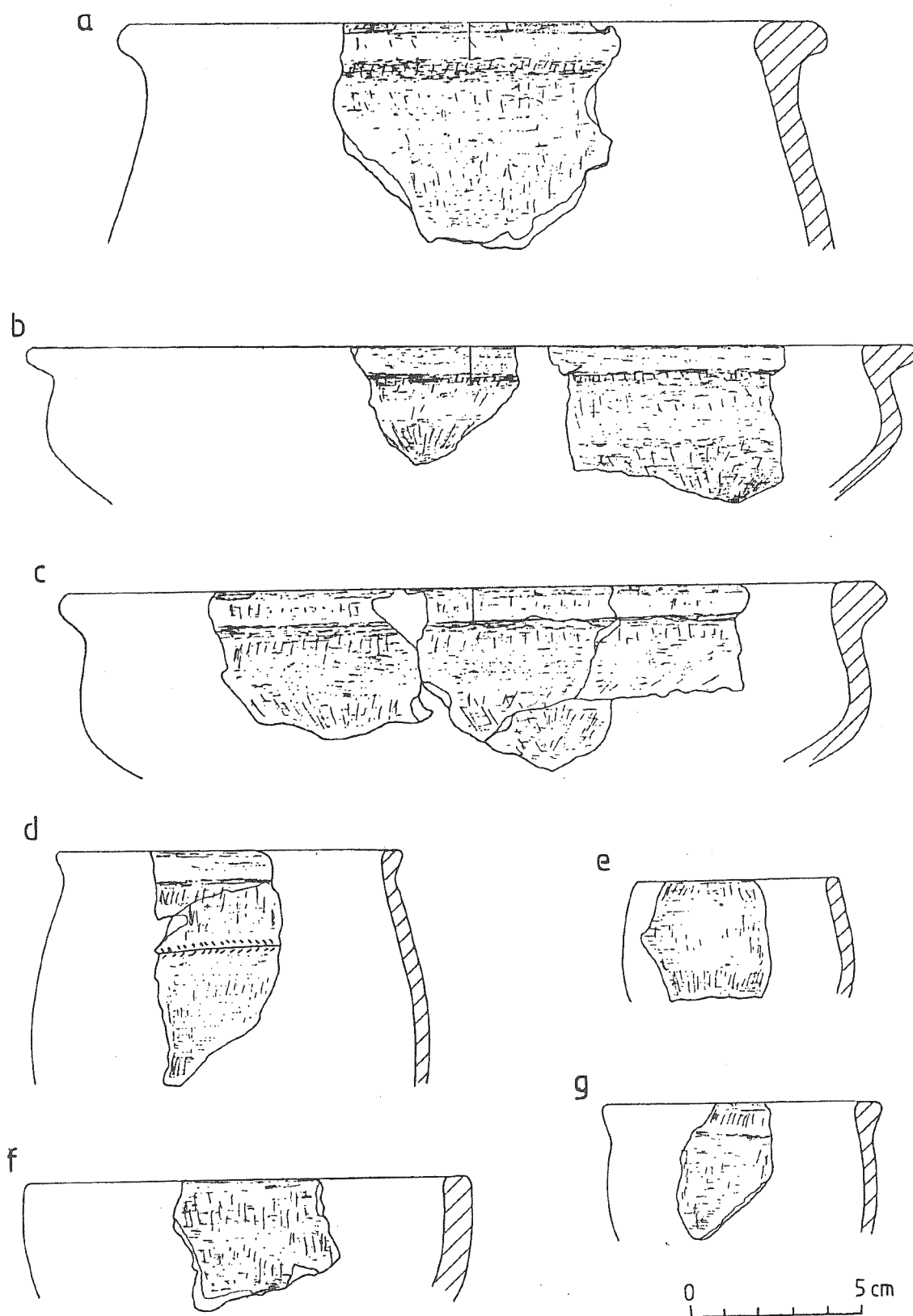

Tabl. XX. Pasięka Otfinowska, woj. Tarnów, stan. 1, obiekt 5, — ceramika
 Taf. XX. Pasięka Otfinowska, Wojewodschaft Tarnów, Fundstelle 1. Objekt 5 — Keramik
 Табл. XX. Пасека Отфиновска, воев. Тарнув. Стоянка 1. Объект 5 керамика

Tabl. XXII. Pasieka Otfinowska, woj. Tarnów, stan. 1, obiekt 6, — ceramika
 Taf. XXII. Pasieka Otfinowska, Wojewodschaft Tarnów, Fundstelle 1. Objekt 5 — Keramik
 Табл. XXII. Пасека Отфиновска, воев. Тарнув. Стоянка 1. Объект 5 керамика

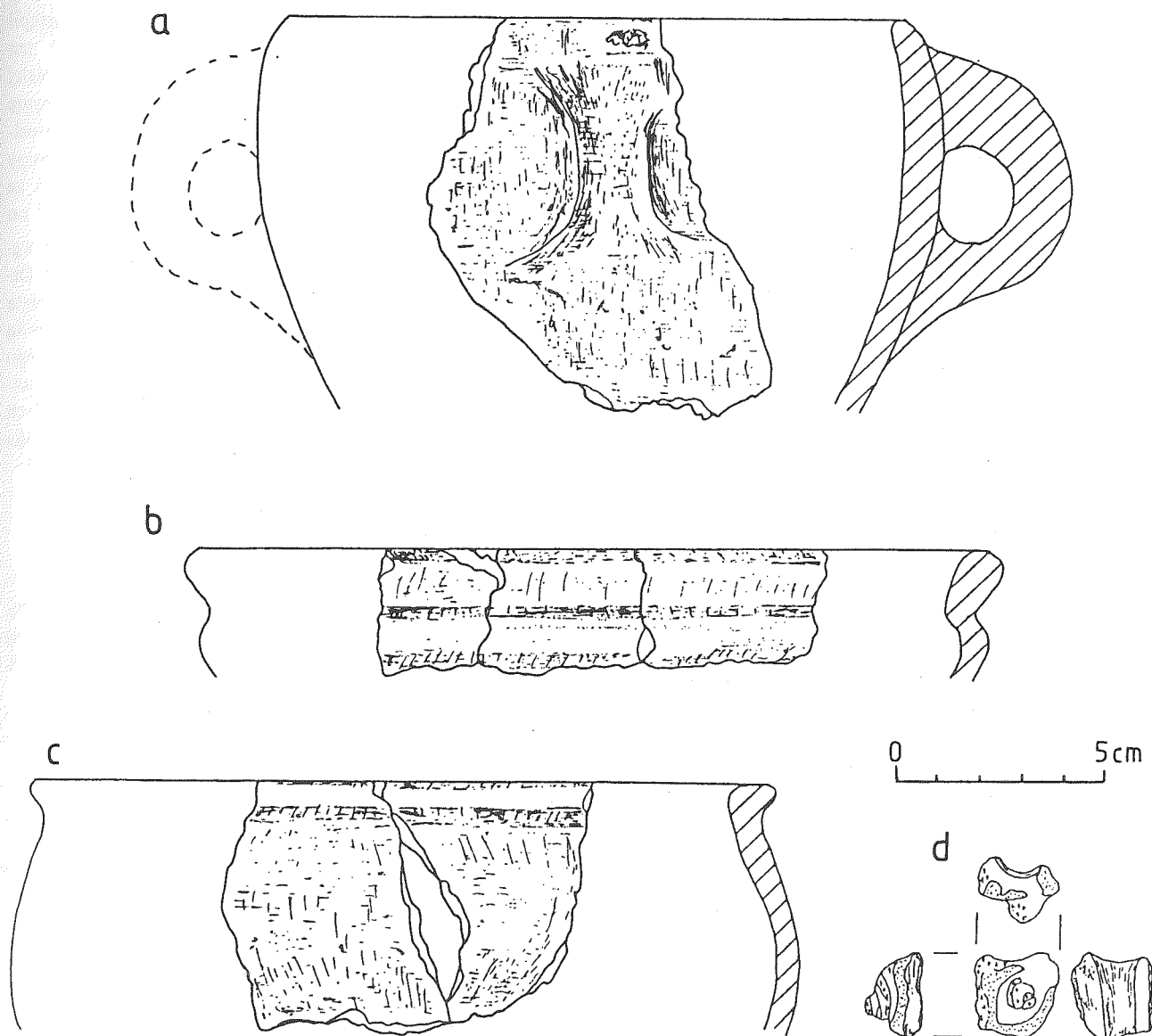

Tabl. XXI. Pasieka Otfinowska, woj. Tarnów, stan. 1, a — obiekt 5; a — młotek kościany, b — obiekt 6 plan i profil obiektu, c — ceramika, d — fragment przęślika

Taf. XXI. Pasieka Otfinowska, Wojewodschaft Tarnów, Fundstelle 1. Objekt 5; a — Knochenhammer, b — Objekt 6 — Plan und Profil des Objekts, c — Keramik, d — Wirtelfragment

Табл. XXI. Пасека Отфиновска, воев. Тарнув. Стоянка 1. Объект 5, а — костяной молоток, б — объект 6 — план и разрез объекта, с — керамика, д — фрагмент пряслица

Tabl. XXIII. Pasieka Otfinowska, woj. Tarnów, stan. 1, obiekt 6; a-c — ceramika, d — fragment paciorka.
 Taf. XXIII. Pasieka Otfinowska, Wojewodschaft Tarnów, Fundstelle 1. Objekt 6; a-c — Keramik, d — Perlenfragment
 Табл. XXIII. Пасека Отфиновска, воев. Тарнув. Стоянка 1. Объект 6; а-с — керамика, d — фрагмент бусины

Z bliskich terytorialnie analogii wymienić można znaleziska z Przemyślan, woj. Kraków, z obiektu nr 3 (P. Poleska 1986, s. 182, tabl. VII, nr 4). Obiekt ten, w wypełnisku którego znaleziono ceramikę toczoną na kole i ceramikę malowaną datowany jest na późną fazę młodszego okresu przedrzymskiego tj. A3 i ewentualnie przełom A3/B1 (P. Poleska 1986, s. 168).

Kolejne egzemplarze pochodzą ze stanowiska 41 w Nowej Hucie-Krzesławicach z obiektu 76 (P. Poleska, G. Toboła 1987, tabl. XXII, nr 2) z licznym materiałem zabytkowym, w tym z ceramiką malowaną i śladami po produkcji hutniczej, oraz z warstwy aru nr 137 (P. Polska, G. Toboła 1987, tabl. XXX, nr 18). Gliniany krążek pochodzi także z osady w Podłężu woj. Kraków (Z. Woźniak 1990, s. 161, tabl. XXXVII u), tu z warstwy wykopu z 1979 roku. Osada w Podłężu datowana jest od schyłku fazy A2 po początek B1 (Z. Woźniak 1990, s. 62

i dalsze), oraz z osady w Dalewicach, woj. Kraków (J. Gromnicki 1959, s. 28, ryc. 5a). Reasumując, zjawisko występowania glinianych krążków wykonanych ze skorup naczyń jest znane zarówno z osady kultury przeworskiej jak i grupy tynieckiej. Chronologicznie górna granica ich występowania zamyka się w początkach fazy B1 okresu wpływów rzymskich z czego większość materiałów datowanych wiąże się ze fazami wcześniejszymi.

Kolejną grupą materiałów związanych z wpływami celtyckimi jest 10 fragmentów ceramiki grafitowej w tym 2 fragmenty wylewów naczyń jeden z nich prezentowany jest na tabl. XVII, b. Naczynia grafitowe występują sporadycznie w materiałach kultury przeworskiej natomiast dla grupy tynieckiej są elementem często się powtarzającym (T. Dąbrowska, 1988, s. 128, mapa 15). Jeden z fragmentów brzegu naczynia grafitowego ma ślady naprawiania w postaci wywierconego otworu, zapewne dla

związania pękniętych powierzchni. Znaleźiska takie są dość częste na osadach kultury przeworskiej i osadach celtyckich, niekiedy w wywierconych otworkach tkwiły nity żelazne (np. Dalewice woj. Kraków — J. Gromnicki 1959, s. 30, ryc. 7w). Te próby naprawy naczyń grafitowych dowodzą zdaniem Z. Woźniaka, iż miały one znaczną wartość, stąd wysiłek w celu ich naprawienia (Z. Woźniak 1970, s. 115).

Ceramika grafitowa występuje głównie w okresie środkowo-lateńskim, ale znana jest także w fazie późnej tego okresu (Z. Woźniak 1970, s. 97, 113). Nasze egzemplarze nawiązują formą do odmiany pierwszej wg. P. Poleskiej, G. Toboły (P. Poleska, G. Toboła 1988, s. 102) i reprezentują młodszy typ licznie znany z osad grupy tynieckiej.

Z pozostałych materiałów poza naczyniami wymienić należy przedmioty z rogu (tabl. XIV, h; XV, f) oraz rzadkie znaleźisko kościanego młotka (tabl. XXI, a), do którego nie znalazłem analogii. Z przeszłików okaz o ostro profilowanym przekroju (tabl. XIV, d) jest formą typową dla młodszego okresu przedrzymskiego i wczesnego okresu wpływów rzymskich, natomiast duże i ciężkie formy (tabl. XIV, i; XVI, c; XVII, g) trudno, ze względu na wagę, uznać za typowe przeszliki, mogą to być raczej gliniane ciężarki. Grzechotka gliniana (tabl. XVI, e) nie wnosi żadnych danych co do chronologii obiektu.

Obiekt nr 5, jak wspomniano, został zniszczony w sposób gwałtowny, zapewne w wyniku pożaru. Efektem tego jest znalezienie dużej ilości fragmentów naczyń glinianych z których 8 udało się zrekonstruować w całości. Trzy z nich to cienkościenne kubki, o gładkich czernionych powierzchniach (tabl. XIV, c; XVIII, f). Reprezentują one stosunkowo wczesny styl, który można datować na schyłek fazy A2 i fazę A3. Liczne analogie występują na stanowiskach kultury przeworskiej w młodszym okresie przedrzymskim, np. cmentarzysku w Karczewcu (T. Dąbrowska 1973, tabl. XXXIV, nr 2 i inne, tu egzemplarze bezuche). Wręcz identyczne przykłady znane są ze stanowiska 41 Nowa Huta-Krzesławice (P. Poleska, G. Toboła 1988, ryc. 2, nr 3,4,5). Na uwagę zasługuje też fragment naczynia z uchem (tabl. XVIII, a), gdzie stwierdzono, iż ucho mocowane jest nie poprzez doklejenie ale w ten sposób, że wałek gliny jest wcisnięty w otwór wydrążony w brzegu naczynia. Następnie wałek ucha jest rozgnieciony na ścianie wewnętrznej a całość mocowana na zasadzie rozklepanego nita glinianego. Omawiane naczynie należy również do grupy cienkościennych gładkich naczyń o barwie czarnej. Występujący na brzusku ornament ryty jest bardzo płytką delikatną kreską.

Pozostałe fragmenty naczyń jak i całe garnki jajowate (tabl. XVI, a, b, d; XVII, a, c, d-f; XX, a-c) nie wnoszą nowych danych co do chronologii tego zespołu. Prezentowany obiekt datować należy na fazę A3 oraz początek fazy B1 okresu wpływów rzymskich. Zarówno końcówkę do pasa, paciorek jak i ceramikę grafitową należy traktować jako importy z kręgu celtyckiego.

Obiekt 6

Fragmenty naczyń glinianych o lekko facetowanych brzegach, (tabl. XIII, b, c,) pozwalają łączyć ten obiekt

z fazą A2 lub początkiem A3. W zespole tym wystąpił kolejny paciorek szklany (tabl. XXIII, d). Paciorek ten zdobiony jest nakładaną masą szklaną w postaci białej spiralnej nici zdobionej ponadto żółtą masą. Ta forma zdobienia ma analogie w szeregu szklanych zabytkach celtyckich. Dotyczy to zabytków takich jak bransoletki grupy 15 wg. Haevernick jak i paciorków tzw. twarzowych ze Słowacji. Podobnie jak paciorek z obiektu nr 5 jest on importem, być może ze strefy zakarpackiej (informacje wg. M. Karwowskiego). Podsumowując: osada w Pasiece Otfinowskiej datowana może być od fazy A2 po rozwiniętą fazę B2 okresu wpływów rzymskich. Wyraźnie widoczne są tu wpływy kulturowe ze strefy osadnictwa celtyckiego i grupy tynieckiej. W kontekście znalezionych śladów hutnictwa żelaznego nie można wykluczyć zarówno ścisłych kontaktów kulturowych jak i być może fizycznej obecności obcych przybyszów w środowisku kultury przeworskiej.

Przypisy

¹ Dziękuję koledze Maciejowi Karwowskiemu, który zbierając materiały do pracy o paciorkach, udzielił mi informacji o chronologii i analogiach do paciorków z Pasieki Otfinowskiej.

WYKAZ CYTOWANEJ LITERATURY

- Dąbrowska T.
1973 *Cmentarzysko kultury przeworskiej w Karczewcu, pow. Węgrów*. „Mat. Star. i Wcz.”, t. II, s. 383—531.
1988 *Wczesne fazy kultury przeworskiej, chronologia zasięg powiązania*, Warszawa.
- Haevernick T.E.
1960 *Die Glasarmringe und Ringperlen der Mittel- und Spätlatenezeit auf europäischen Festland*, Bonn.
- Gebhard R.
1989 *Der Glasschmuck aus dem Oppidum von Manching*, Die Ausgrabungen in Manching, Band 11, Stuttgart.
- Godłowski K.
1981 *Kultura przeworska (w:) Prahistoria ziem polskich, t. V, Późny okres lateński i okres rzymski*, s. 57—120.
- Gromnicki J.
1959 *Sprawozdanie z badań w Dalewicach, pow. Proszowice w 1957 r.*, „Spr. Arch”. T. VII, s. 25—33.
- Kaczanowski P., Madyda-Legutko R., Poleski J.
1984 *Cmentarzysko kultury przeworskiej w Górze Stogniewskiej koło Proszowic*, „Spr. Arch”, t. 36, 1984, s. 83—121.
- Liana T.
1970 *Chronologia względna kultury przeworskiej we wczesnym okresie rzymskim*, „WA”, t. XXXV, 1970, s. 427—491.
- Poleska P.
1986 *Osada grupy tynieckiej na stan. 1 w Przemęczanach, woj. krakowskie*, „MA” XXIII, 1986, s. 135—182.
- Poleska P. Toboła G.
1987 *Osada grupy tynieckiej kultury lateńskiej na stanowisku nr 41 w Nowej Hucie Krzesławicach (Część I. Katalog materiałów)*, „MANH”, t. XI, 1987, s. 7—121.
- Poleska P. Toboła G.
1987 *Osada grupy tynieckiej kultury lateńskiej na stanowisku nr 41 w Nowej Hucie-Krzesławicach (Część II. Analiza materiałów)*, „Mat. Arch. Nowej Huty”, t. XII, s. 89—131.

Szpunar B., Szpunar A.

1991 *Osada kultury przeworskiej w Gorzycach, gm. Zabno, woj. Tarnów, stanowisko 3*, „Spr. Arch.”, t. XLIII, s. 227—238.

Szpunar A.

1987 *Cmentarzysko w Łętowicach, gm. Wierzchosławice, woj. Tarnów, badania 1984—85*”, „Spr. Arch.”, t. XXXIX, s. 179—192.

1990 *Cmentarzysko kultury przeworskiej w Łętowicach gm.*

Wierzchosławice, woj. Tarnów. Badania 1986—87, „Spr. Arch.”, t. XLII, s. 243—261.

Woźniak Z.

1970 *Osadnictwo celtyckie w Polsce*, Wrocław—Warszawa—Kraków

1981 *Młodsza faza kultury lateńskiej (celtyckiej) i grupa tyniecka*, (w:) *Prahistoria ziem polskich*, t. V, Późny okres lateński i okres rzymski, s. 248—255.

1990 *Osada grupy tynieckiej w Podłężu, woj. krakowski*, Wrocław.

Andrzej Szpunar

Die Siedlung der Przeworsk-Kultur in Pasięka Otfinowska, Gemeinde Żabno, Wojewodschaft Tarnów

Zusammenfassung

Die Siedlung der Przeworsk-Kultur, Gemeinde Żabno, war in den Jahren 1989—91 untersucht. Es wurden 7 Objekte freigelegt. 2 davon sind höchstwahrscheinlich Hüttenüberreste (Objekte 1 und 6). Das Objekt 1 (Taf. II—VIII) ist auf die entwickelte Phase B2 der römischen Kaiserzeit, datiert das Objekt 1A (Taf. IX—X) — auf die Phase B1, das nächste Objekt Nr. 2 (Taf. XI) ist dagegen etwas älter und kann auf die Phase A3 datiert werden. Ähnlich datiert ist das Objekt Nr. 3 (Taf. XII—XIII). Das zahlreichste und interessanteste Material

stammt aus dem Objekt Nr. 5 (Taf. XIV—XXI, a), das auf die Phase A3 und den Anfang der Phase B1 datiert wird.

Das letzte freigelegte Objekt Nr. 6 ist auf die Wende A2/A3 zu datieren. Die Siedlung in Pasięka Otfinowska existierte seit der Phase A2 bis zur entwickelten Phase B2 der römischen Kaiserzeit. Es traten hier Spuren der Eisenherstellung und zahlreiche Importe aus der keltischen oder eher postkeltischen Zone auf (Perlen, Graphitkeramik, Gurtende).

Анджей Шпунар

Поселение пшеворской культуры в дер. Пасека Отфиновска, гмина Жабно, воев. Тарнув.

Резюме

Поселение пшеворской культуры в дер. Пасека Отфиновска, гмина Жабно, исследовалось в 1989—91 гг. Было обнаружено 7 объектов, из которых 2 это, вероятнее всего, остатки хат (объект 1 и 6). Объект 1 (табл. II—VIII) датированный развитой фазой B2 римского периода. Объект 1A, (табл. IX—X) датированный фазой B1, а следующий объект нр. 2 (табл. XI) несколько старше и можем его датировать фазой A3.

Похоже датировается объект 3 (табл. XII—XIII). Са-

мый многочисленный и интересный материал был обнаружен в объекте 5 (табл. XIV—XXI, a), который датируется фазой A3 и началом фазы B1. Последний открытый объект нр. 6 можем датировать переломом A2/A3. Поселение в дер. Пасека Отфиновска существовало с времен фазы A2 по развитую фазу B2 римского периода. Здесь наблюдаются следы производства железа и многочисленные импорты из кельтской зоны или, скорее всего, послекельтской (бусы, графитовая керамика, окончание пояса).